

การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย

Interpretation through Thai Teenagers' Tattoos

การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย

Interpretation through Thai Teenagers' Tattoos

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2558

©2559

สุธิดา แซ่อึ้ง
สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์

เรื่อง การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย

ผู้วิจัย สุธิดา แซ่อึ้ง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพล ภูรัต)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ธัญญลักษณ์ เอนกจำนงค์พร)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริชัย อรรคอุดม)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

18 พฤศจิกายน 2559

สุธิดา แซ่อึ้ง. ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์, พฤศจิกายน 2559, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย (56 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.ธัญญลักษณ์ เอนกจำนงค์พร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ วัยรุ่นไทยที่มีรอยสัก อายุ 18 - 25 ปี จำนวน 6 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสัก การสักสามารถแสดงออกถึงตัวตน อาชีพ และกลุ่มในสังคม โดยวัยรุ่นไทยคนหนึ่งอาจสักรอยสักที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย เช่น ความเป็นตนเอง การเตือนใจตนเอง ความชอบของตนเอง ความทรงจำ การให้รางวัลกับตนเอง การให้กำลังใจตนเอง และการแสดงถึงความรัก โดยการให้ความหมายของรอยสักจะแตกต่างกันไปตามความชอบ ลักษณะการดำเนินชีวิต และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาของตนเอง 2) สำหรับด้านปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสัก การประกอบอาชีพ ไม่มีส่วนในการตัดสินใจสัก เป็นเพียงส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกงาน และการเปิดเผยรอยสักเท่านั้น วัยรุ่นตัดสินใจสักเพราะความชอบในเรื่องรอยสัก และตัดสินใจสักเพราะผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน นักร้อง โดยเลือกตำแหน่งการสักจากขนาดของลายสัก พื้นที่ที่เหมาะสมกับลายนั้น ๆ ความต้องการเปิดเผย และการปกปิดรอยสักของตนเอง และการไม่สนใจมุมมองต่อสังคมของผู้ที่มีรอยสักนั้น เป็นเพียงการไม่สนใจบุคคลในสังคมภายนอกเท่านั้น ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้ที่มีรอยสัก เช่น พ่อแม่ ผู้ใหญ่ หรือที่ทำงาน ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ปกปิดรอยสัก และไม่สามารถเปิดเผยตัวตนของตนเองออกมาได้ทั้งหมด

คำสำคัญ: การสื่อสารความหมาย, รอยสัก, คนในสังคม, วัยรุ่นไทย

Sae-ung. T. M. Com.Arts (Strategic Communications), November 2016,
Graduate School, Bangkok University.

Interpretation through Thai Teenagers' Tattoos (56 pp.)

Advisor: Tunyaluk Anekjumnongporn, Ph.D.

ABSTRACT

The objective of this research is to study the meaning of communication through Thai teenagers' tattoos. This is the qualitative research. The research instrument is an in-depth interview. The key informants were 6 teenagers whose ages are between 18 – 25. The results of the study are as follows: 1) In terms of the meaning of the tattoos, teenagers' having tattoos show their identities, occupations, and special groups. One teenager might have tattoos more than one place on their bodies. Each tattoo has its own different meaning. 2) In terms of the factors affected toward having tattoos, teenagers decided to have tattoos because they like the styles of the tattoos. In addition, their families, friends, and singers have influence on them whether they will have tattoos or not. They chose the places for having tattoos depending on the sizes of the tattoos and if they want to show their tattoos or not.

Keywords: Meaning of Communication, Tattoo, Thai Teenager

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.ธัญญลักษณ์ เอนกจำนงค์พร ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อีกทั้งยังสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงงานวิจัยให้มีรูปแบบที่ถูกต้องสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 20 ท่าน ที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึงตำรา หนังสือเรียน วิทยานิพนธ์ของทุก ๆ ท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการทำวิจัยให้สำเร็จ ลุล่วง และอาจารย์หลาย ๆ ท่านที่ให้ความรู้ อีกทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการทำวิจัยนี้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวและกัลยาณมิตรที่ดีไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ๆ พี่ ๆ ปริญญาตรีและปริญญาโท ที่เป็นกำลังใจ เป็นแรงผลักดัน คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในการทำวิจัย อย่างดีเสมอมา ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

สุธิดา แซ่อึ้ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	15
1.3 คำถามของงานวิจัย	15
1.4 ขอบเขตการวิจัย	15
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
1.6 คำนียามศัพท์เฉพาะ	15
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	
2.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์	16
2.2 ทฤษฎีสัญญาวิทยา	21
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการวิจัย	36
3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	36
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.4 การตรวจสอบความแม่นยำและความน่าเชื่อถือ	39
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความหมายของรอยสัก	40
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสัก	44
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	50
5.2 อภิปรายผล	51

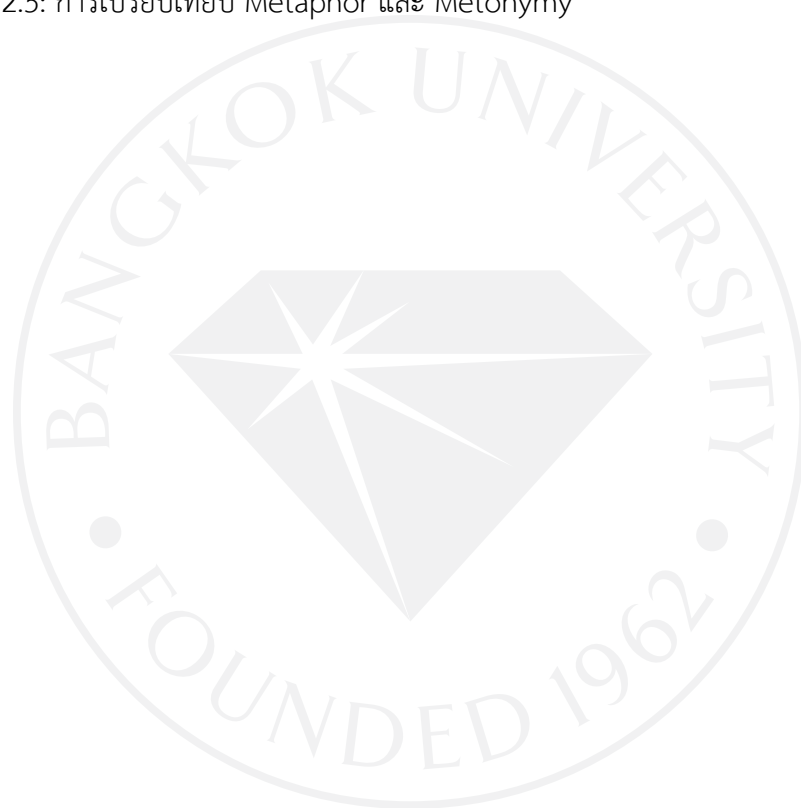
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ) สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	52
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	52
บรรณานุกรม	54
ประวัติผู้เขียน	56
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1: ตารางแสดงความสัมพันธ์ของภาษา	25
ตารางที่ 2.2: ตัวอย่างการวิเคราะห์แบบ Paradigmatic (Synchronic)	29
ตารางที่ 2.3: ตัวอย่างชุดของสัญญาณ	30
ตารางที่ 2.4: ตัวอย่างชุดของสัญญาณที่ถูกแทนที่	31
ตารางที่ 2.5: การเปรียบเทียบ Metaphor และ Metonymy	34

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1: เข็มและน้ำหมึกที่ใช้สักในปัจจุบัน	5
ภาพที่ 1.2: Tribal Tattoo (รอยสักชนเผ่า)	5
ภาพที่ 1.3: Old School Tattoo (รอยสักสมัยเก่า)	6
ภาพที่ 1.4: Neo - traditional Tattoo (รอยสักกึ่งสมัยใหม่)	6
ภาพที่ 1.5: New School Tattoo (รอยสักสมัยใหม่)	7
ภาพที่ 1.6: Realistic Tattoo (รอยสักสมจริง)	8
ภาพที่ 1.7: Japanese Tattoo (รอยสักญี่ปุ่น)	8
ภาพที่ 1.8: Quote Tattoo (รอยสักคำคม)	9
ภาพที่ 1.9: Thai & Neo-Thai Tattoo (รอยสักไทย)	9
ภาพที่ 1.10: Minimalist Tattoo (รอยสักแบบเล็ก)	10
ภาพที่ 1.11: Water Tattoo (รอยสักคล้ายสีน้ำ)	10
ภาพที่ 1.12: Trash Polka (รอยสักถังขยะ)	11
ภาพที่ 2.1: แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของจริง-ตัวหมาย-ตัวหมายถึง	23
ภาพที่ 2.2: ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Signifier กับ Signified	24
ภาพที่ 2.3: ภาพตัวอย่างการวิเคราะห์แบบ Syntagmatic	32
ภาพที่ 2.4: ภาพตัวอย่างการวิเคราะห์แบบ Syntagmatic (Diachronic)	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารของมนุษย์นั้นสามารถแสดงออกได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นวัจนภาษา (Verbal Language) ในการพูดคุย อวัจนภาษา (Nonverbal Language) ในการใช้ท่าทางหรือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงรูปแบบในการสื่อสารผ่านสิ่งต่าง ๆ บนผนังและบนผิวหนัง โดยการสักลาย ถือได้ว่าเป็นการสื่อสารที่มีมาตั้งแต่ในอดีต

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายว่า การสัก อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สักยันต์” ซึ่งการสักยันต์ถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของไทยที่มีมาช้านานแล้ว

บริตตา กอนันตกุล (2541) ได้ให้ความหมายคำว่า Tattoo ซึ่งในเอกสารภาษาอังกฤษ ที่หมายถึง “การสัก” โดยเป็นคำที่เพี้ยนมาจาก “Ta-Tu” ในภาษาเฮติ “Ta” แปลว่าตี (To Beat) นอกจากนี้หนังสือบางเล่มยังมี ความหมายจากคำ สองคำ คือ Ta และ Tau Ta มีความหมายว่า ภาพ Tua มีความหมายว่า วิญญาณ ดังนั้นเมื่อนำมา รวมกันก็จะได้คำว่า “รอยสัก” ความหมายที่แสดงให้เห็นเป็นภาพวาดที่เกี่ยวข้องกับวิญญาณ ซึ่งผู้ที่เริ่มสัก เชื่อว่ารอยสักบนร่างกายของตนเอง เป็นวิธีอย่างหนึ่งที่มนุษย์จะติดต่อกับวิญญาณ และ Tatatu ที่แปลความหมายว่า การทำให้เกิดเครื่องหมาย ทำเป็นรอย

Gifford (n.d. อ้างใน ชนภรณ์ นรากร, 2548, หน้า 8) นักประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑศึกษาชาวอเมริกันได้ให้ความหมายของการสัก ว่าเป็นการสร้างภาพหรือรูปแบบ (Patterns) ลงบนใบหน้าหรือผิวหนังของคน โดยใช้กรรมวิธีที่ทำให้หมึกซึมลงไปใต้ผิวหนัง

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สัก” คือ การเอาของแหลมแทงลงด้วยวิธีการหรือเพื่อประโยชน์ที่ต่างกัน เช่น สักปลาไหล สักหาของในน้ำ สักรอยซ้าเพื่อ รีดเอาเลือดที่คั่งออก ใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกหรือน้ำมันแทงที่ผิวหนังให้เป็นอักขระ เครื่องหมายหรือ ลวดลาย ถ้าใช้หมึก เรียกว่า สักหมึก ถ้าใช้น้ำมัน เรียกว่า สักน้ำมัน (โบ) ทำเครื่องหมายโดยใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกแทงที่ผิวหนังเพื่อแสดงเป็นหลักฐาน เช่น สักข้อมือ แสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชาย อนุรักษ์หรือเรียกว่าเป็นการสักเลกที่บอกได้ว่ามีสังกัดกรมกองแล้ว และสักหน้าที่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ ต้องโทษปราชาชิก เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสัก คือ การนำเหล็กแหลมจุ่มหมึกแทงที่ผิวหนัง เพื่อให้เกิดเครื่องหมาย หรือ ลวดลายต่าง ๆ ตามทิศทางที่จุ่มแทง วัตถุประสงค์ของการสักคือเพื่อผลทางไสยศาสตร์ หรือ เพื่อตกแต่งร่างกายให้สวยงามอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยความหมายของรอยสักนั้นจะมีความหมายในทาง สากล คือ เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไป หรืออาจจะมีเฉพาะจากตัวผู้สักเพียงคนเดียวก็ได้

การสักรายในทศวรรษวัฒนธรรมเกือบทั่วโลก ต่างก็มีความหมายและจุดประสงค์ที่ต่างกัันออกไปตามวัฒนธรรมของมนุษย์ เช่น ในยุคก่อนประวัติศาสตร์มนุษย์ใช้สีทาตัวเพื่อเป็นสัญลักษณ์ภายในกลุ่ม และป้องกันภัยจากสัตว์ร้าย การสักตามประเพณีหรือค่านิยมทางสังคมในประเทศญี่ปุ่น การสักเพื่อแสดงฐานะความเป็นผู้ใหญ่ในเกาะโซโลมอน การสักเพื่อสื่อสารถึงความรักชาติในประเทศจีนและประเทศเวียดนาม และการสักเพื่อความสวยงามในเกาะฮาวาย เป็นต้น (ภัทรพล ภูริดำรงกุล, 2544, หน้า 3)

จิมมี่ หว่อง (2544, หน้า 84) กล่าวไว้ว่า “รอยสักสมัยใหม่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงสงครามเวียดนามเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว โดยทหารอเมริกัน” ซึ่งในประเทศไทยเรื่องการสักในประวัติศาสตร์ยังไม่มีหลักฐานทางด้านวัตถุ และที่จารึกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างแน่ชัด แต่การสักยังมีให้เห็นอยู่ในสังคมไทยในทุกยุคทุกสมัย โดยการสักในอดีตถือเป็นพื้นที่ของผู้ชาย หรือเป็นเรื่องของลูกผู้ชายในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผนและวรรณกรรมอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อยู่ยงคงกระพัน แต่การสักมีมุมมองในด้านลบเสียมากกว่า เช่น เป็นนักเลง เนื่องจากในอดีตนั้น รอยสักใช้เป็นสัญลักษณ์ของการประณามหรือประกาศความชั่ว เช่น การสักหน้าโจรผู้ร้ายเมื่อจับตัวได้เพื่อให้คนในสังคมได้ระมัดระวัง หรือบางครั้งพวกโจรผู้ร้ายก็เลือกจะให้การสักยันต์ เป็นสิ่งคุ้มกันความตายให้กับตัวเอง ทำให้ศิลปะบนผิวหนังประเภทนี้เกือบจะสูญไปจากสังคมไทย การสักในอดีตมีวัตถุประสงค์หลายประการ (ชลพรรษ ดวงนภา, 2553, หน้า 6-10) ไม่ว่าจะเป็น การสักเพื่อป้องกันตัวสำหรับผู้ชายที่ต้องไปออกรบเพื่อปกป้องบ้านเมือง การสักเพื่อแสดงความรักชาติในสมัยที่ไทยมีกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2436 กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และทหารเรือหลายคนได้สักคำว่า “ร.ศ. ๑๑๒ และตราด” ไว้ที่หน้าอก เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจเมื่อชาติไทยถูกกรุกรานทางทะเลจากฝรั่งเศส ทำให้ต้องสูญเสียดินแดนไปบางส่วน การสักของข้าราชการ การสักเพื่อแสดงหมุกองที่ไพร่สังกัด การสักเพื่อประจานความผิด เพื่อประกาศให้ผู้ได้พบเห็น ไม่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และ การสักเพื่อความมีเสน่ห์ สิริมงคล และให้เกิดความเกรงขาม เช่นการสักอักษร อักษรขอม เลขยันต์ โดยใช้หมึกและน้ำมัน

จากความเชื่อตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ความหมายของรอยสักได้มีการแปรเปลี่ยนไปสู่ความเป็นศิลปะที่บอกผ่านยุคสมัยได้ จากเดิมที่รอยสักมีความหมายตามประเพณีนิยม เริ่มมีความเฉพาะตัวมากขึ้น โดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นมา หรือความเชื่อที่เป็นพิธีกรรมต่าง ๆ ในอดีต รอยสักแต่ละชนิดจึงมีความหมายเพื่อความต้องการของตนเอง หลายคนสร้างจินตนาการภาพรอยสักของตัวเองไว้ในหัวใจ แล้วจึงให้ศิลปินสร้างภาพเหล่านั้นให้ปรากฏอยู่บนเรือนร่างของตนเอง เพราะมีความชื่นชอบว่าภาพเหล่านี้จะอยู่ติดตัวกับตัวเองไปตลอดชีวิต การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างได้รับความนิยมน้อยแต่แพร่หลายจนกลายเป็นธุรกิจการสักในปัจจุบันนี้ (ชนิตร์ ภู่อัญญา, 2542, หน้า 166) อีกทั้งแฟชั่นของรอยสักยังขับเคลื่อนไปยังผู้คนหรือกลุ่มคนที่หลากหลาย เป็นรสนิยมที่สะท้อนความ

เป็นตัวตนของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี เช่น กลุ่มนักดนตรี กลุ่มฮาร์ดคอร์ (Hardcore) กลุ่มพังค์ (Punk) กลุ่มฮิปฮอป (Hip-Hop) กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กแนว กลุ่มจักรยานยนต์ ซ็อบเปอร์ หรือแม้กระทั่งปัจเจกชนที่ไม่สังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ลวดลายรอยสักที่นิยมกันมักเน้นความสวยงาม หรือต้องการให้มีเสน่ห์ดึงดูดเพศตรงข้ามเช่น ตำแหน่งที่น่าดึงดูดใจของเพศหญิง สะดือ สะโพก และอวัยวะเพศ เป็นต้น การสักมีหลายรูปแบบเป็นแฟชั่นตามลักษณะของกลุ่ม เช่น ลายสักของชาว Hip-Hop ส่วนใหญ่จะเป็นลายสักที่มีสีส้นเน้นไปในโทนคล้ายคลึงกับงานกราฟิก ลวดลายที่เป็นตัวอักษรและรูปภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการหรือรสนิยมของแต่ละคน รูปภาพเหล่านี้จะบอกนิสัยใจคอของผู้สัก บอกอดีต ความประทับใจหรือความทรงจำที่ต้องการประทับตราไว้กับตัวตลอดไป

แฟชั่นรอยสักเพื่อความสวยงามไม่ได้แตกต่างจากรสนิยมแฟชั่นเสื้อผ้า มีการออกแบบ ลวดลายตามยุคตามสมัยและตามวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น รอยสักที่นิยมสักกันมากคือลาย Polynesia หรือเรียกกันว่า “ลายसान” มีลักษณะเป็นลวดลายเส้นที่มีตัววัดสานกันไปมา เป็นลายที่นิยมสักตามแขน หัวไหล่ บริเวณแผ่นหลัง หน้าอก ลายหมู่เกาะที่เรียกว่า Tribal เคยเป็นที่นิยมเช่นกัน ขณะที่รอยสักสัญลักษณ์ของสัตว์มงคลเป็นที่นิยมกันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะลวดลายมังกร ซึ่งผู้เชี่ยวชาญรอยสักต่างยืนยันว่าลายมังกรไม่เคยจางหายไปจากความนิยม นั่นเพราะความพิเศษของรูปลักษณะตัวมังกรตั้งแต่หัวจรดหางมีความละเอียดและงดงาม ทำให้เป็นที่ต้องตาของผู้หลงใหล ส่วนสัตว์ปีกอย่างหงส์ พญาอินทรี เหยี่ยว เป็นกระแสนิยมที่ได้รับความนิยมอย่างไม่เสื่อมคลายเช่นกัน ลวดลายของสัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น รูปกางเขน เจ้าแม่กวนอิม เป็นสัญลักษณ์หนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมของคนที่มีงมงายการสักเพื่อความเป็นสิริมงคล

วิธีการสักในปัจจุบันพัฒนาไปมาก เครื่องมือที่เป็นที่นิยมที่สุดเป็นเข็มที่เชื่อมต่อในการทำให้ขยับแทงในผิวหนังลึกระหว่าง 0.6 - 22 มิลลิเมตร ก่อนที่จะนำมาใช้ต้องผ่านกรรมวิธีทำความสะอาดสะอาดฆ่าเชื้อด้วยการอบด้วยตู้อบสเตอริไลต์ เมื่อแทงลงไปเข็มจะแพร่กระจายไปสู่เนื้อเยื่อดูซึมเก็บสะสมไว้ โอกาสที่จะเกิดปฏิกิริยาที่เป็นเชิงลบจากหมึกที่ใช้สักมีน้อยมาก โดยปกติแล้วสิ่งแปลกปลอมจะถูกขจัดจากร่างกายโดยใช้กลไกป้องกันตามธรรมชาติ แต่อนุภาคของหมึกนั้นใหญ่เกินกว่าที่จะถูกขจัดออกไปด้วยกลไกนี้ได้ ขณะเดียวกันการสักอาจจะก่อให้เกิดอันตรายจากการติดเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ เช่น Impetigo, Staph Infection และ Cellulitis ตลอดจนปฏิกิริยาจากสีซึ่งสักลงไป ปัจจุบันใช้สารที่นิยมใช้เป็นสีหลายชนิดมักเป็นโลหะหนัก เช่น สารปรอท แร่เหล็ก แร่โคบอลต์ สารเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาทางผิวหนัง เช่น ตุ่มแดง ภูมิแพ้ โดยเฉพาะสารสีแดง (Cinnabar) ของโลหะจะพบได้บ่อยที่สุด สำหรับความเจ็บปวดในการสักนั้น มากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับหลายอย่าง ทั้งความชำนาญ น้ำหนักมือของช่าง รวมทั้งความคมของเข็ม และการทนต่ออาการเจ็บของแต่ละคน บางคนอาจจะรู้สึกแสบ ๆ คัน ๆ เหมือนมดกัด แต่บางคนอาจจะเจ็บมากถึงกับน้ำตาไหล เพราะผิวหนังของแต่ละคนหนาบางไม่เท่ากัน และขึ้นอยู่กับจุดต่าง ๆ ของอวัยวะที่เลือกสักด้วย ถ้าผู้สักไม่ยอมเจ็บ

มากจะไม่เลือกสักตรงผิวหนังส่วนที่ติดกับกระดูก เช่น หัวเข่า ซี่โครง ตามตาม หรือบริเวณข้างเส้นประสาท

หลังจากที่ผ่านขั้นตอนการสักแล้ว ช่างสักจะปิดพลาสติกที่รอยสักเพื่อป้องกันเชื้อแบคทีเรีย ในอย่างน้อยประมาณ 3 ชั่วโมงโดยห้ามแกะออก หลังจากนั้นแนะนำให้ดูแลรักษารอยสัก อย่างดี สามารถอาบน้ำได้ปกติแต่ห้ามถูสบู่ และใช้ยาแอนติเซพติกทาหลังจากอาบน้ำ วันละ 2 - 3 ครั้ง แผลจะคันเมื่อเริ่มแห้ง รอยสักจะเริ่มตกสะเก็ดเหมือนกับแผลธรรมดาทั่วไป ห้ามแกะห้ามเกา อาจใช้โลชั่นที่ไม่มีส่วนผสมของน้ำหอม ซึ่งจะช่วยให้ผิวบริเวณรอยสักชุ่มชื้นและกลับสู่สภาพปกติเร็วขึ้น และถ้าไม่ยากให้รอยสักจางควรหลีกเลี่ยงแดดจัด หรือถ้าเลี่ยงไม่ได้ก็ควรทา ซันบล็อก SPF 30 เป็นอย่างต่ำป้องกันไว้

ในเมืองไทยแม้ปัจจุบันยังไม่มีการวิจัยธุรกิจการสัก แต่ประมาณการจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระบุว่า ประเมินจากจำนวนร้านสักที่มีอยู่ 400 - 500 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งมักจะตั้งอยู่ในจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ ภูเก็ต พัทยา คาดว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจการสักของไทยมีมูลค่าเงินสะพัดไม่ต่ำกว่า 400 - 500 ล้านบาทในแต่ละปี ผู้ที่สักรอยส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ มีวัยรุ่นไทยบ้างเล็กน้อย อายุระหว่าง 20 - 30 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง สำหรับย่านที่ให้บริการการสักมีอยู่หลายแห่ง แต่ที่เด่น ๆ คือ สวนจตุจักร สยาม สุขุมวิท ตรอกข้าวสาร ตะวันนา และบริเวณสะพานพุทธ โดยบริเวณสุขุมวิท ตรอกข้าวสาร สุขุมวิท และสะพานพุทธเป็นแหล่งของชาวต่างชาติ ถ้าวัยรุ่นไทยมักจะไปสักที่สวนจตุจักร สยาม หรือตะวันนา ค่าบริการจะถูกกว่าชาวต่างชาติ ราคาเปิดเข็มอยู่ที่ 1,000 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดและลวดลายของรูปที่สักด้วย ราคาที่แพงที่สุดประมาณ 6,000 บาท เป็นการสักครั้งตัว ถ้าลายเล็ก ๆ ประมาณ 2 นิ้ว ราคาไม่เกิน 1,000 บาท ใช้เวลาในการสักไม่ถึงชั่วโมง โดยในต่างประเทศมักคิดเวลาเป็นชั่วโมง (รุ่งวิภา, 2549)

ภาพที่ 1.1: เข็มและน้ำหมึกที่ใช้สักในปัจจุบัน

ที่มา: Rotary. (ม.ป.ป.). *เรื่องการสักหมึก*. สืบค้นจาก <http://rotarytattoo.th.bossgoo.com/tattoo-ink/>.

ประเภทของรอยสัก

ภาพที่ 1.2: Tribal Tattoo (รอยสักชนเผ่า)

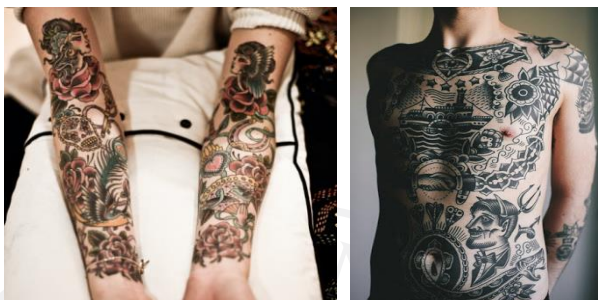
ที่มา: สมาชิกหมายเลข 1811852. (2559). *เรื่อง Tattoo 101 - ทุกอย่างเกี่ยวกับรอยสัก; สักอะไรสักที่ไหน สักอย่างไร*. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/34908018>.

เอกลักษณ์ของงานนี้ คือการถมดำ โดยไม่มีการใช้สีส้นแบบอื่น ๆ ในลายสักใช้เพียงสีดำล้วนเท่านั้น และไม่มีการลงเงาด้วยเช่นกัน ลักษณะลายเส้นคล้ายกับลวดหนาม จัดว่าเป็นรอยสักประเภท

ที่เก่าแก่ที่สุด มีถิ่นกำเนิดจากเกาะแถบโพลินีเซีย

ภาพที่ 1.3: Old school Tattoo (รอยสักสมัยเก่า)

ที่มา: Somjook. (2558). เรื่อง *OLD SCHOOL* คำนี้ใคร งง บ้าง?. สืบค้นจาก <http://www.somjook.com/old-school-คำนี้ใคร-งง-บ้าง/>.

หรือที่เรียกกันว่า American Traditional Tattoo ผู้ที่เริ่มต้นนำรอยสักเข้ามาเผยแพร่ให้กับชาวอเมริกัน คือกะลาสีเรือที่มีโอกาสเดินทางไปยังเกาะต่าง ๆ ในแถบโพลินีเซียนั่นเอง จุดเด่นของรอยสักนี้คือ มีเส้นที่หนา คมชัด มักจะบรรยายถึงการเดินเรือ ทหารเรือ ท้องทะเล สมอเรือ หญิงสาวที่มีการแต่งหน้าแต่งตัวดูฉูดฉาด (Pin Up Girl) หัวใจมีดปัก กะโหลก หัวเสือ นกนางแอ่น เป็นต้น

ภาพที่ 1.4: Neo - Traditional Tattoo (รอยสักถึงสมัยใหม่)

ที่มา: สมาชิกหมายเลข 1811852. (2559). เรื่อง *Tattoo 101* - ทุกอย่างเกี่ยวกับรอยสัก; ลักอะไร ลักที่ไหน ลักอย่างไร. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/34908018>.

งานสักประเภทนี้เป็นรูปแบบที่ถูกพัฒนาต่อยอดมาจาก American Traditional ลายเส้นไม่หนาเท่างานยุคแรกของกะลาสีเรือแต่จะยังคงความคมชัดอยู่ มีการไล่เฉดสีที่ดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น มีการหยิบยกเรื่องราวมาเล่าที่หลากหลาย รูปสัตว์ที่นิยมสักก็มีความสมจริงและหลากหลายประเภทกว่าแต่ก่อน รวมทั้งมีความแฟนตาซีมากขึ้น

ภาพที่ 1.5: New School Tattoo (รอยสักสมัยใหม่)

ที่มา: Daranphob Mahawut. (2559). *เรื่อง ความรู้เรื่อง Tattoo*. สืบค้นจาก http://tattoomyblog.blogspot.com/2016_06_01_archive.html.

เป็นรอยสักโลกใหม่ที่เน้นสีสันสดใสและจินตนาการที่เหนือจริง ลายเส้นคมชัดแต่ไม่หนาเท่างาน Old School ใช้สีสันนูดตามยุคสมัยใหม่ และมีการไล่เฉดลงเงาสวมมิติ

ภาพที่ 1.6: Realistic Tattoo (รอยสักสมจริง)

ที่มา: หน้าตลบสันหลังแมว. (2557). เรื่อง *The Origin of Tattoo: รากเหง้าแห่งรอยสัก*. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/32281723>.

เป็นรอยสักที่มีความสมจริงคล้ายภาพวาด มีทั้งแบบสีและขาวดำ ภาพที่นิยมสักคือ คน (นิยมเรียกว่างาน Portrait) สัตว์ สิ่งของ พืชพรรณ เทพเจ้า และสถานที่

ภาพที่ 1.7: Japanese Tattoo (รอยสักญี่ปุ่น)

ที่มา: สมาชิกหมายเลข 1811852. (2559). เรื่อง *Tattoo 101 - ทุกอย่างเกี่ยวกับรอยสัก; ลักอะไรสักที่ไหน ลักอย่างไร*. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/34908018>.

จุดเด่นของงานญี่ปุ่นคือ มีความน่าเกรงขามและอ่อนช้อยผสมผสานกัน มีเทพเจ้าหรืออสูรที่มีใบหน้าดุตัน มังกรตัวใหญ่หรือปลาการ์ป แต่ก็มีดอกไม้และสายน้ำที่เพิ่มความอ่อนช้อยให้กับลายสัก

ภาพที่ 1.8: Quote Tattoo (รอยสักคำคม)

ที่มา: Daranphob Mahawut. (2559). เรื่อง ความรู้เรื่อง tattoo. สืบค้นจาก http://tattoomyblog.blogspot.com/2016_06_01_archive.html.

เป็นคำพูดคำคมต่าง ๆ ทั้งจากคนดัง จากหนัง ข้อความในไบเบิล ชื่อตัวเอง หรือเนื้อเพลงที่ชอบ ต่างก็ถูกเลือกมาสักกันบ่อย ๆ ด้วยความสามารถเล่นกับฟอนต์และตำแหน่งได้

ภาพที่ 1.9: Thai & Neo-Thai tattoo (รอยสักไทย)

ที่มา: Daranphob Mahawut. (2559). เรื่อง ความรู้เรื่อง tattoo. สืบค้นจาก http://tattoomyblog.blogspot.com/2016_06_01_archive.html.

เป็นงานสักสไตล์ไทยที่เน้นลวดลายอันอ่อนช้อย ผสมผสานไปกับการลงเงาและไล่เฉดสีตามการสักแบบสากล ส่วนมากนิยมสักเป็นสัตว์ในเทพนิยาย ลายไทย ลายกนก หรือพระพุทธรูป เป็นต้น

ภาพที่ 1.10: Minimalist Tattoo (รอยสักแบบเล็ก)

ที่มา: สมาชิกหมายเลข 1811852. (2559). เรื่อง *Tattoo 101 - ทุกอย่างเกี่ยวกับรอยสัก; ลักอะไรสักที่ไหน ลักอย่างไร*. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/34908018>.

เป็นการสักแบบเล็ก ๆ เหมาะสำหรับผู้หญิง และผู้ที่ไม่ยอมสักมากเกินไป และไม่ต้องเจ็บตัวนาน กำลังเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นทั่วโลก รูปแบบงานมีทั้งงานสีและขาวดำ นิยมสักเป็นสิ่งของรอบตัว ธรรมชาติ ลวดลายเรขาคณิต ตัวหนังสือ หรือสัตว์ต่าง ๆ

ภาพที่ 1.11: Water Tattoo (รอยสักคล้ายสีน้ำ)

ที่มา: หน้าตูปสนหลังแมว. (2557). เรื่อง *The Origin of Tattoo: รากเหง้าแห่งรอยสัก*. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/32281723>.

เป็นการสักภาพให้คล้ายการเพ้นท์ด้วยสีน้ำ มีสีสันทันตสไอเหมือนการระบายสีน้ำจริง ๆ การไหลของสีจะดูเป็นธรรมชาติเหมือนงานวาดสีน้ำด้วยพู่กัน

ภาพที่ 1.12: Trash Polka (รอยสักถึงขยะ)

ที่มา: Pepper. (2559). เรื่อง 30 ไอเดียรอยสัก “Trash Polka” เปิดใจรับรอยสักสไตล์ใหม่กันดีกว่า.
 สืบค้นจาก <https://pepperr.net/th/articles/3487>.

จุดเด่นของรอยสักสไตล์นี้จะอยู่ที่ความขัดแย้งของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพวาดที่ตัดกับความ
 ความเป็นจริง หรือการตัดสีระหว่างสีแดงกับสีดำอย่างชัดเจน โดยเป็นรอยสักที่ดูดำ แต่ก็สามารถแฝง
 ข้อความสำคัญหรือความหมายพิเศษลงไปได้ โดยการเติมหรือเสริมข้อความ สัญลักษณ์ หรือแมกระ
 ทั้งใบหน้าเข้าไปในรอยสัก ถือว่าเป็นการนำทุกอย่างมารวมไว้ในที่เดียวและลงตัว

จุดมุ่งหมายของการสัก

1) การสักเพื่อแสดงเอกลักษณ์ หรือแยกตนเองออกจากกลุ่ม

ในสังคมมนุษย์นั้นต่างมีบุคคลอยู่ 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม ชอบอยู่
 รวมกันเป็นกลุ่ม กับอีกประเภทคือชอบการปลีกตัวออกจากสังคมหรือออกจากกลุ่ม โดยจะชอบทำ
 ตัวแปลกแยกแตกต่างจากผู้อื่น อาจจะเป็นในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม โดยพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะ
 เป็นพฤติกรรมที่สร้างจุดเด่นให้กับตนเอง ซึ่งในที่นี้ อาจเกี่ยวข้องกับการสัก เพราะการสักของมนุษย์
 นั้นนอกจากจะแสดงถึงความเป็นตัวตน ความเป็นสมาชิกของกลุ่ม ยังแสดงถึงความแตกต่างจากผู้อื่น
 ได้ด้วย

ในประเทศตะวันตกมีผู้สักจำนวนมากที่นิยมสักร่างกายด้วยสัญลักษณ์ที่พิเศษแตกต่างจาก
 ของผู้อื่น เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ในด้านของรอยสัก และแสดงให้เห็นว่าตนเองมีรอยสักนี้เพียง
 ผู้เดียว ผู้อื่นไม่สามารถมีรอยสักได้เหมือนตน การกระทำดังกล่าวจึงถือเป็นการกระทำเพื่อแยกตนเอง
 ออกจากสังคมนั่นเอง

ในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มยาคุซ่า และอาชญากร มักนิยมสักแบบโฮริโบริ คือการสักสี และ

ลวดลายประดับประดาอย่างสวยงาม จะนิยมสักตั้งแต่คอ บางคนจะสักตั้งแต่ศีรษะ โดยจะสักทั่วทั้งร่างกายเพื่อเป็นเอกลักษณ์ หรือการแสดงความเป็นสมาชิกในกลุ่ม ความเป็นปึกแผ่น แต่อีกนัยยะหนึ่ง การสักแบบไฮริโบริ ก็เป็นเครื่องหมายที่ชัดเจนในการแบ่งกลุ่มของตนเองออกจากกลุ่มสังคมอื่นๆ โดยการใช้อาชญากรรม ความรุนแรง การละเมิดกฎหมาย ผ่านรอยสักของกลุ่ม (Gippi, 1985, p. 165)

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอีกพวกหนึ่งที่มีการสักเพื่อแยกตัวเองออกจากกลุ่มเช่นกัน โดยจะเป็นบุคคลที่มีปัญหา ต้องการอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีครอบครัว ญาติ และที่ยึดเหนี่ยว จึงมีการสักเป็นเครื่องหมายที่ชั้ยดเหนี่ยวสำหรับตัวเขาเอง เช่น โลกนี้มีข้าคนเดียว เป็นต้น

2) การสักเพื่อแสดงความเป็นสมาชิกกลุ่ม

ในกลุ่มของมนุษย์ที่รวมตัวขึ้นโดยเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ย่อมที่ต้องมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ หรือคติที่ใช้เป็นตัวแทนกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม ย่อมแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดและกิจกรรมของกลุ่ม เช่น เครื่องแต่งกาย เข็ม เครื่องหมาย เป็นต้น ซึ่งการสักลงบนร่างกายก็ถือเป็นเครื่องหมายประจำตัวกลุ่มอย่างหนึ่งในลักษณะของความต้องการให้เครื่องหมายนั้น มีความคงทน มีความขลัง มีความมั่นคง หรือสร้างความเหนียวแน่นให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั่นเอง (Wroblewski, 1981, p. 118) การสักเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม ถ้าหากกลุ่มระบุสมาชิกว่าสมาชิกของกลุ่มต้องกระทำกิจกรรมบางอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มที่แสดงถึงความเป็นสมาชิก ทุกคนในกลุ่มก็จะต้องกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ในเรื่องการสักถ้ากลุ่มใดได้กำหนดไว้ว่าต้องสักเป็นเครื่องหมายใดบนร่างกาย สมาชิกทุกคนก็ต้องสัก เครื่องหมายนั้นลงบนตำแหน่งที่กำหนดบนร่างกาย จึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกกลุ่มที่สมบูรณ์ของกลุ่ม นอกจากจะแสดงเครื่องหมายของกลุ่มแล้ว การสักยังเป็นเครื่องทดสอบความอดทน ความตั้งใจจริงของสมาชิกในการ ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นด้วย ถ้าหากไม่มีศรัทธาก็ยอมไม่สามารถทนต่อความเจ็บปวดและสมัครเข้าเป็น สมาชิกของกลุ่มได้ (ประเทิน มหาจันทร์, 2534, หน้า 66-67)

ในต่างประเทศ การสักยังเป็นเครื่องแสดงความเป็นสมาชิกของกลุ่มที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มที่มีอิทธิพลในสังคม เช่น แก๊งค์ยาสูบ หรือแก๊งค์แบลลิ่งกอล์ฟ ในประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

ในประเทศไทย การสักเพื่อแสดงถึงความเป็นสมาชิกกลุ่มมีมาช้านานแล้ว สมัยก่อนทหารไทยในสงครามเวียดนามจะนิยมสักที่แขนเพื่อกำกับหน่วยกรมกองที่ทหารเหล่านั้นอยู่ เช่น ม.พ.ย.ทบ.83 ซึ่งสัญลักษณ์นี้อธิบายที่มาว่า มณฑลพายัพ 66 นอกจากนี้การสักในสังคมไทยยังเป็นเครื่องหมายของความเป็นศิษย์ของอาจารย์ต่าง ๆ เช่นการสักเก้ายอด เสือเผ่น ของหลวงพ่อบึง วัดบางพระ การสักยันต์ห้าแถว ของอาจารย์หนู กันภัย นอกจากนี้ยังเป็นที่ยกย่องและทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น งานไหว้ครูประจำปี เป็นต้น

การสักและการฝังมุกที่บริเวณอวัยวะเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวคุก ซึ่งการสักตามลำตัวนั้นเป็นการระบุ “แก๊งค์” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นพวกพ้อง เป็นกลุ่มเดียวกัน ถึงแม้จะเป็นกฎหมายห้ามในเรือนจำก็ตาม แต่ผู้ต้องขังก็นิยมลักลอบทำกัน โดยที่ผู้คุมไม่สามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง (สายพิณ ศุพุทธมงคล, 2543) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เพลินใจ แต่เกษม, รติรส อรุณคง, วริศรา ศิริสุทธิเดชา, ชุตินา ไชยรัตน์ และพรพรรณ ศิลปวัฒนาพร (2549) ได้ศึกษาเรื่อง รอยสักของผู้ต้องขัง ปัญหาในการปรับตัวและยอมรับจากสังคมพบว่า ร้อยละ 49 เห็นว่า เกิดจากผู้ต้องขังอยากสร้างกลุ่มแก๊งค์ ทำตัวเป็นข่าใหญ่ โดยนักโทษข่าใหญ่ก็จะบังคับผู้ที่มาใหม่ให้มาเป็นลูกน้อง โดยจะสักเป็นสัญลักษณ์บริเวณข้อเท้าหรือไม้เท้าข้อมือ และร้อยละ 13.3 เกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมระหว่างกันของผู้ต้องขัง

ในสังคมไทยปัจจุบันบรรดากลุ่มแก๊งค์ซึ่งมอเตอร์ไซค์หรือที่เรียกว่า “เด็กแว้นซ์” สมาชิกทุกคนในกลุ่มต่างก็มีรอยสักที่เหมือนกัน เพื่อบ่งบอกความเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนใหญ่กลุ่มเด็กแว้นซ์เหล่านี้นิยมการสักอยู่สองประเภทคือ การสักแบบลวดลายกราฟฟิคศิลปะ (การสักสมัยใหม่) และการสักยันต์ โดยจะขึ้นอยู่กับความชอบและข้อตกลงภายในกลุ่มนั้น ๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สมาชิกของกลุ่มใดก็ตามเมื่อมีรอยสักซึ่งเป็นเครื่องหมายของคณะ หรือกลุ่มนั้น ๆ แล้ว ย่อมแสดงว่าเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของคณะหรือของกลุ่ม เมื่อสมาชิกของกลุ่มเห็นก็จะไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน

3) การสักเพื่อความสวยงาม

ชนเผ่าในทวีปอาฟริกา และในหมู่เกาะทะเลใต้แต่เดิมนิยมตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับและสีสันท่าง ๆ ทั้งนี้การระบายสีบนใบหน้าและร่างกาย แต่การใช้สีนั้นไม่ว่าเป็นสีที่ทำขึ้น หรือเป็นสีที่เกิดขึ้นมาจากธรรมชาติ การคง ติดตัวก็จะมีระยะเวลาที่จำกัด กล่าวคือเมื่อระยะเวลาผ่านไปสีที่ทาตัวนั้นอาจลบเลือนไป ดังนั้นจึงต้องตกแต่งใหม่อยู่เสมอ อันเป็นเหตุให้สิ้นเปลืองเวลาและไม่ก่อให้เกิดความสวยงาม ดังนั้นจึงมีการใช้การสักแทนการตกแต่งร่างกาย เพื่อให้เกิดความสวยงาม เพื่อให้รูปรอยสักที่สักอยู่นั้นคงติดอยู่กับผิวหนังตลอดไป (Scutt, 1974, p. 22)

สำหรับการสักของชนเผ่าเมารี ในประเทศนิวซีแลนด์ในสมัยโบราณ ลายสักจะเป็นรอยเฉพาะบุคคลหรือของครอบครัวนั้น ๆ ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่ที่นิยมเป็นลายสักรูปโค้งหรือเกาเลื่อย ที่มีลักษณะสวยงามนอกจากนี้การสักประเภทดังกล่าวยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความก้าวหน้า ซึ่งเป็นแห่งเดียวในโพลินีเซียที่ยังคงรักษารูปแบบโบราณไว้ การสักของผู้ชายจะเริ่มต้นการสักเหนือเอวและขยายไปจนถึงเข่า

ในประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ขึ้นชื่อการสักที่มีลวดลายสวยงาม โดยการสักดังกล่าวจะเรียกว่าโฮริโบริ ซึ่งจะสักสีเป็นรูปไปทั่วร่างกาย นิยมในหมู่ชนชั้นต่ำในญี่ปุ่นที่มีอาชีพในด้านอาชญากรหรือไม่ก็เกี่ยวข้องกับความตาย เช่น ยาภูเขา สัปเหร่อ รอยสักดังกล่าวนี้ผู้หญิงก็สามารถสักได้ เช่นรูปปลาการ์ฟ เพราะปลาในญี่ปุ่นจะเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมงคล นอกจากนี้การสักสวยงามของ

ญี่ปุ่นก็ยังมี รูปมังกร รูปเทพเจ้า รูปปีศาจ รูปดอกซากุระ รูปดอกโบตั๋น หรือนิทานปรัมปราของ ประเทศญี่ปุ่น

การสักตามความสวยงามของไทยในด้านวัฒนธรรมประเพณีถิ่นฐาน ดูเหมือนว่าจะเป็น ค่านิยมเก่าแก่ของชาวอีสานอย่างหนึ่งที่นิยมสืบทอดกันมานาน ตั้งแต่อยู่ฝั่งแม่น้ำโขงที่เรียกกันว่า “ลาวพุงดำ” คือ พวกที่นิยมสักบนผิวหนังจนดูดำทั้งสองขาตอนบนจนถึงใต้เข่าเล็กน้อยบนจะถึง เอว หรือพุงครั้นเมื่อเข้ามาในดินแดนอีสานปัจจุบัน ก็ยังคงมีการสืบทอดค่านิยมดังกล่าวกันเรื่อยมาว่า บรรดาผู้ชายที่โตขึ้นมาจะเป็นหนุ่มแล้วจะต้องสักขาใหญ่เป็นรูปลายต่าง ๆ จนดูดำเสมอ เพื่อให้เกิด ความสวยงามตามค่านิยมสมัยนั้น เพราะเชื่อกันว่าถ้าชายหนุ่มที่ไม่สักขาแล้วจะไม่อยู่ในสายตาผู้หญิง และความสนใจของบรรดาหญิงสาวเลย ถ้าจะกล่าวว่าการสักขาเป็นบันไดขั้นแรกในการจีบสาว เพื่อ ก้าวไปสู่ชีวิตการครองเรือนในที่สุดก็คงจะได้ เพราะฉะนั้นการสักเพื่อให้เกิดความสวยงามในที่นี้ จึงมี จุดประสงค์เพื่อให้ผู้สาวรักเป็นประการสำคัญนั่นเอง (สมชาย นิลอาธิ, 2527, หน้า 117)

กลุ่มวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงในปัจจุบันนิยมการสักสวยงาม หรือต้องการให้มีเสน่ห์ดึงดูด เพศตรงข้าม โดยลวดลายการสักจะบอกถึงนิสัยใจคอของผู้ที่สัก บอกอดีตความประทับใจ หรือความ ทรงจำที่ต้องการประทับตราไว้กับตัวไปตลอด ตำแหน่งที่นิยมในการสักของวัยรุ่นคือ บริเวณอวัยวะใน ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น หนอก ต้นแขน แขนหลัง บั้นท้าย หนาทอง และข้อมือ เป็นต้น (ชลพรรษ ดวงนภา, 2553, หน้า 20) สืบเนื่องมาจากค่านิยมการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบันที่ ค่อนข้างเปิดเผยร่างกายตามแบบอย่างวัฒนธรรมของคนในชาติตะวันตก และจากตัวอย่างตำแหน่ง บนเรือนร่างที่ใช้ในการสักลวดลายนั้น จะเห็นได้ว่าบางตำแหน่งเป็นส่วนที่ปกปิด และไม่เหมาะสมที่ จะเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชนตามวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย โดยการสักมีอิทธิพลมาจาก ดารา นักแสดง ศิลปินนักร้อง นักกีฬาต่าง ๆ ที่นิยมรอยสักให้เป็นส่วนหนึ่งของการแต่งกาย (ชนิตร์ ภูกาญจน์, 2539, หน้า 168-170) เนื่องจากวัยรุ่นปัจจุบันเป็นวัยที่มักจะฟังหรือมีพฤติกรรมคล้อยตาม ผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกัน และมีการเลียนแบบนักร้องหรือนักแสดงผู้ที่เขาชื่นชอบ (รัฐกานต์ กัณพิพัฒน์, 2557, หน้า 43) ทำให้เกิดการซึมซับและเกิดพฤติกรรมตามแบบที่ตนเองเห็นว่าดีและควรทำตาม และมองข้ามผลกระทบของการสักว่าอาจมีผลต่อการศึกษา หรือการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นต้น

การสักบนเรือนร่างในปัจจุบันจึงเปรียบเสมือนศิลปะประยุกต์ ที่นำความใหม่ของกาลเวลา และภายใต้บริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดรอยสักที่มีความสวยงาม และเกิดความหมาย ใหม่ ๆ ของรอยสัก ทั้งจากความหมายเฉพาะของลวดลายนั้น ๆ หรือความหมายที่ผู้ที่สักเป็นผู้ให้ ความหมาย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องของการสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย เพื่อ ศึกษาหาความหมายของผู้ที่มีรอยสักในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย

1.3 คำถามของงานวิจัย

1.3.1 วัยรุ่นไทยต้องการสื่อสารอะไรผ่านรอยสักของตน

1.3.2 แรงจูงใจในการตัดสินใจสักของวัยรุ่นไทยคืออะไร

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะวัยรุ่นไทยเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีรอยสักแพ้นบนร่างกายมากกว่า 2 รอยขึ้นไปเท่านั้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบรอยสักที่สอดคล้องต่อความต้องการของวัยรุ่นไทยในการประกอบอาชีพสัก

1.5.2 เพื่อเปิดมุมมองและทัศนคติใหม่ ๆ ให้กับวัยรุ่นไทยที่มีรอยสักในปัจจุบัน

1.5.3 ทำให้ทราบถึงการสื่อสารในแง่มุมมองของรอยสัก

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การสื่อสารความหมาย หมายถึง การแสดงเรื่องราวผ่านรอยสักบนเรือนร่างของตนเอง ในด้านศิลปะ อารมณ์ และอื่น ๆ

1.6.2 รอยสัก หมายถึง การสักแพ้นที่มีลวดลายสวยงามต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ที่สัก โดยจะมีการเลือกรอยสักและให้ความหมายกับรอยสักนั้นแตกต่างกันไปตามความชอบของแต่ละบุคคล

1.6.3 วัยรุ่นไทย หมายถึง ผู้ชายและผู้หญิงที่มีรอยสัก อายุระหว่าง 18 - 25 ปี

1.6.4 แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้เกิดการสัก

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย มีแนวทางในการศึกษา ดังนี้

2.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์

2.2 ทฤษฎีสัญญาวิทยา

2.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory)

ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เสนอว่าปรากฏการณ์หนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วยหลักการพื้นฐานดังนี้ (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 74)

- 1) มนุษย์นั้นแตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่น ๆ เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถในการคิด
- 2) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกำหนดแบบแผนความสามารถในการคิดของมนุษย์
- 3) มนุษย์เรียนรู้ถึงความหมายและสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพในการคิด และทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- 4) ความหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทำให้มนุษย์สามารถกระทำและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ได้แตกต่างต่อไป
- 5) ผู้คนในสังคมสามารถปรับหรือเปลี่ยนความหมายและสัญลักษณ์ที่พวกเขาใช้ในการกระทำ และการมีปฏิสัมพันธ์ได้ บนพื้นฐานของการตีความในสถานการณ์ที่ประสบ
- 6) มนุษย์อาจมีการปรับหรือเปลี่ยนความหมายและสัญลักษณ์ได้ เนื่องจากมนุษย์มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ประเมินผลดีผลเสีย หรือข้อได้เปรียบก่อนที่จะตัดสินใจกระทำลงไป
- 7) แบบแผนการกระทำและปฏิสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างกันนี้ ได้ทำให้เกิดกลุ่มและสังคมขึ้น

เมื่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกำหนดความสามารถในการคิดของมนุษย์ การกล่อมเกลาทางสังคมจึงเป็นกระบวนการสำคัญของรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพราะความสามารถในการคิดถูกพัฒนามาตั้งแต่ในวัยเด็ก และถูกพัฒนาให้ดีขึ้นในวัยผู้ใหญ่ การกล่อมเกลาทางสังคมจึงเป็นกระบวนการที่มีพลวัตที่ทำให้ผู้คนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิด สามารถกำหนดหรือปรับข้อมูลข่าวสารได้ตามที่ต้องการ นักทฤษฎีจึงสนใจการกล่อมเกลาทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ เพราะปฏิสัมพันธ์คือการบวนการที่การคิดของผู้คนถูกพัฒนาและแสดงออกมา โดยการคิดได้กำหนด

กระบวนการปฏิสัมพันธ์จากการที่ตัวแสดงต้องพิจารณาถึงบุคคลอื่น และตัดสินใจว่าจะมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมหรือคนอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

ในการให้ความหมายกับวัตถุ นักทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์มองว่า ความหมายที่เกิดขึ้นมาจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ไม่ได้มาจากกระบวนการภายในจิตใจเพียงอย่างเดียว ผู้คนเรียนรู้ถึงความหมายและสัญลักษณ์ได้ในขณะที่เกิดปฏิสัมพันธ์และการกลมกลืนทางสังคม กล่าวคือ สัญลักษณ์คือวัตถุทางสังคม (Social Objects) ที่ถูกใช้เพื่อเป็นตัวแทนหรือแทนสิ่งที่ผู้คนในสังคมเห็นพ้องกันว่าสัญลักษณ์นั้นสามารถทำแทนได้ คำต่าง ๆ สิ่งประดิษฐ์เชิงกายภาพ ต่างสามารถเป็นสัญลักษณ์ได้ทั้งสิ้น และบ่อยครั้งที่มนุษย์มักใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารถึงบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เช่น นายเอชปีโรรรอยด์ เป็นตัวอย่างในการสื่อสารถึงวิถีชีวิตของนายเอ นักทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์มองว่า ภาษา คือระบบสัญลักษณ์ขนาดใหญ่ คำเป็นสัญลักษณ์เพราะถูกใช้เพื่อหมายความถึงสิ่งต่าง ๆ และคำสามารถทำให้สัญลักษณ์อื่น ๆ เป็นไปได้ ดังนั้น การกระทำ วัตถุ หรือคำ ดำรงอยู่และมีความหมายเพียงเพราะมันต่างถูกทำให้มีอยู่และถูกบรรยายผ่านการใช้คำ สัญลักษณ์จึงมีความสำคัญเพราะคือสิ่งที่ทำให้ผู้คนกระทำการต่าง ๆ ได้

การเข้าไปมีส่วนร่วมในปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ปัจเจกบุคคลสามารถเลือกที่จะกระทำการใดกับคนที่เขามีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ และไม่จำเป็นที่เขาจะต้องยอมรับในความหมายและสัญลักษณ์ที่คนอื่นนำเสนอมา นั่นเพราะเขาสามารถที่จะตีความหมายของสถานการณ์ที่เขาเข้าไปเกี่ยวข้องเองได้ สามารถที่จะสร้างความหมายใหม่ได้ อย่างน้อยที่สุดในฐานะตัวแสดงที่มีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ก็มีอิสระอยู่บ้างในการสร้างและการเลือกทางเลือกได้อย่างอิสระ และสามารถที่จะพัฒนาชีวิตในแบบของเขาเองได้ W. I. Thomas และ Thomas (n.d. อ้างใน รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 77) เสนอว่า นิยามสถานการณ์ส่วนใหญ่ของเรานั้นมาจากสังคมที่เราอาศัยอยู่ นั่นคือ มาจากครอบครัวและชุมชนที่เราอาศัยอยู่ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่ตัวแสดงอาจจะนิยามสถานการณ์ในขณะนั้นเลย ซึ่งหมายความว่าปัจเจกชนสามารถปรับเปลี่ยนความหมายและสัญลักษณ์

ในบรรดานักทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้ Herbert (n.d. อ้างใน สุเทพ สุนทรภัสส์, 2540, หน้า 193) ถือเป็นนักคิดที่วางรากฐานทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์คนสำคัญ ข้อโต้แย้งของมิตได้พัฒนาโดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จิตใจ ตัวเอง และสังคม

จิตใจ (Mind)

มิตไม่ได้มีความคิดว่าจิตใจของมนุษย์เป็นวัตถุสิ่งของ (Thing) ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวตน (Entity) แต่เขาเห็นว่าเป็นกระบวนการทางสังคม ในทัศนะของมิตนั้น จิตใจของมนุษย์มีความแตกต่างในเชิงคุณภาพจากจิตใจของสัตว์ มิตได้กล่าวถึงการต่อสู้ของสุนัขว่าเป็นเพียงการแลกเปลี่ยนท่าที่ต่าง ๆ (Conversation of Gestures) กล่าวคือ การกระทำของสุนัขตัวหนึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการกระทำของสุนัขอีกตัวหนึ่ง โดยที่สุนัขทั้งสองไม่ได้มีการไต่ตรงทางความคิด ในพฤติกรรมของมนุษย์

นั้น แม้ว่าบางครั้งจะมีลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วการกระทำของมนุษย์จะมีกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองของความคิดระหว่างตัวกระตุ้นและการตอบสนองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในการต่อสู้ของมนุษย์นั้น การชูกำปั้นของคุณต่อสู้ไม่เป็นเพียงท่าที่ที่แสดงออกมาเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญ เป็นสิ่งที่มีความหมายจำนวนหนึ่งสำหรับเราทุกคน เพราะสัญลักษณ์อย่างเดียวกันอาจมีความหมายได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เราจึงจำเป็นต้องใช้สมรรถนะทางความคิดในการแปลความหมาย ในขอยมิต ๆ กำปั้นที่ชูขึ้นอาจบ่งบอกถึงการต่อสู้ที่กำลังเกิดขึ้น แต่ในบริเวณที่จ้อแจอาจจะมีความหมายเพียงพยายามที่จะเรียกแท็กซี่ สัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญอาจปรากฏออกมาในรูปของสัญลักษณ์ทางร่างกายหรือในรูปของภาษาศาสตร์ (สุเทพ สุนทรเกสัช, 2540, หน้า 194)

ในความเป็นจริง การมีภาษาซึ่งเป็นผลผลิตทางสังคม โดยส่วนรวมแล้วถือว่าทำให้จิตใจมีอยู่ได้ เราอาจจะนิยมจิตใจว่าเป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นภายในตัวเราโดยการให้สัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญ การที่เราเอาตัวเข้าไปอยู่ในฐานะของคนอื่น หรือที่เรียกว่า “เอาใจเราไปใส่ใจเขา” ในทัศนะของมิตเป็นความสามารถที่จะเข้าไปสวมบทบาทของคนอื่นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ โดยการเอาตัวเราเข้าไปไว้ในฐานะของคนอื่น จะทำให้เราสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือกระทำ อย่างในกรณีตัวอย่างของการต่อสู้ เราจะเข้าใจความหมายของกำปั้นที่ถูกชูขึ้น โดยการเอาตัวเราเข้าไปอยู่ในฐานะของคุณต่อสู้ของเราที่อยู่ในขอยมิต หรือคนอื่นในถนนที่จ้อแจนั้น การที่เราพูดหรือสนทนากับตัวเองเกี่ยวกับความหมายของท่าทางที่แสดงออกมานั้น ในความเห็นของมิตถือว่าเป็นส่วนสำคัญของจิตใจ

นับว่าเป็นความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของชีวิตทางสังคม ที่ผู้กระทำต่าง ๆ จะต้องมีความสำคัญสัญลักษณ์ที่มีนัยร่วมกันในกระบวนการคิด และท้ายที่สุดในการกระทำและปฏิสัมพันธ์เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า สัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญโดยพื้นฐานแล้วมีความหมายอย่างเดียวกันสำหรับทุกคน และกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาอย่างเดียวกันกับทุกคน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ใช้หรือผู้ที่มีปฏิกิริยาต่อสัญลักษณ์นั้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว มิตยังให้ความสำคัญต่อลักษณะยึดหยุ่นของจิตใจเหนือพื้นฐานของความหมายทางสัญลักษณ์ที่มีอยู่ร่วมกัน ลักษณะยึดหยุ่นของจิตใจดังกล่าว จะทำให้ปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นได้แม้แต่ในสถานการณ์ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นอาจจะไม่มีความหมายอย่างเดียวกันสำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นผลทำให้สามารถหาความหมายของสัญลักษณ์อันใดอันหนึ่งอย่างถูกต้อง (สุเทพ สุนทรเกสัช, 2540, หน้า 195)

ตัวเอง (Self)

ชีวิตในสังคมสามารถดำเนินไปได้ ถ้าการตีความสัญลักษณ์รวมมาใช้โดยสมาชิกในสังคมร่วมกัน ไม่เช่นนั้นก็ไม่สามารถสื่อสารได้ ดังนั้นสัญลักษณ์ร่วม (Common Symbols) จึงเป็นวิธีเดียวที่มนุษย์จะปฏิสัมพันธ์กันได้ ดังนั้นจึงต้องรู้จักความหมายของสัญลักษณ์ที่ไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Stages of Socialization) มีความสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่า คนเราจำเป็นต้องเรียนรู้มากกว่าภาษาเพื่อเป็นตัวของตัวเอง การรับรู้บทบาทนี้ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด ต้องมาเรียนรู้ในภายหลังและเรียนรู้ตอนเป็นเด็ก เรามองเห็นขั้นตอนของการพัฒนาอยู่ 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นของการเล่น (Play Stage) คือ เด็กจะเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลสำคัญ เช่น บทบาทพ่อแม่ ทหาร ตำรวจ นักฟุตบอล ฯลฯ ซึ่งทำให้เขาารู้ถึงความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่น และบทบาทที่เด่นที่แตกต่างออกไป 2) ขั้นของการเล่นเกม (Game Stage) คือ เด็กจะพัฒนาความสามารถที่มีทักษะเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและเกี่ยวกับตัวเองได้มากขึ้น โดยสามารถเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของผู้อื่น ๆ เช่น ในการเล่นกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มเด็กต้องเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นผ่านกติกาของเกมที่เล่น เขาจะต้องถูกวางตัวเองไว้ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในเกมเพื่อจะเล่นกับผู้อื่นให้ได้ (สุเทพ สุนทรเกษม, 2540, หน้า 198)

ในความคิดของมิต อดจ์ประกอบพื้นฐานของตัวตน 2 ประการ ได้แก่ “ฉันที่เป็นประธาน” (I) และ “ฉันที่เป็นกรรม” (Me) ที่เป็นกรรม โดยฉันที่เป็นกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในการสนทนาที่อยู่ภายใน เกี่ยวข้องกับการคิดหรือการครุ่นคิดในการรับหรือแสดงบทบาทจากผู้อื่น ปัจเจกบุคคลจึงรับเอาความคิดหรือทัศนคติของคนอื่น ที่ต้องการกำหนดรูปแบบการตอบสนองเข้ามากำหนดการกระทำของเรา โดยสิ่งที่สำคัญสำหรับตัวเองคือจิตใจ มิตมองว่า จิตใจเป็นเหมือนกระบวนการแข่งขันพลวัตที่ประกอบไปด้วยชุดของการสนทนาของกิริยาท่าทางที่สำคัญ หรือก็คือ เป็นบทสนทนาของคำและการกระทำทางสังคมของปัจเจกบุคคล

สังคม (Society)

มิตได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมว่า เป็นแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ (Patterns of Interaction) เขากล่าวว่า “สังคมที่เราเป็นส่วนหนึ่งเป็นการตอบโต้ ที่มีการจัดระเบียบแล้วจำนวนหนึ่งที่มีต่อสถานการณ์ที่ปัจเจกชนเข้าไปเกี่ยวข้อง” (สุเทพ สุนทรเกษม, 2540, หน้า 200) กล่าวคือสังคมเป็นสิ่งที่มาก่อนปัจเจกบุคคล และกระบวนการทางจิตใจก็เป็นสิ่งที่เกิดมาจากสังคม

มิตกล่าวถึงที่มาของความหมายของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเขานิยามความหมายไว้ว่า คือความสัมพันธ์ 3 ด้าน ด้านแรก คือ ท่าทางของปัจเจกบุคคล ด้านที่สอง คือ การตอบสนองของคนอื่นต่อท่าทางนั้น และด้านที่สาม คือ ความสำเร็จของการกระทำทางสังคมที่เกิดจากท่าทางของปัจเจกบุคคลคนแรก ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงไม่ใช่ความคิด แต่เป็นการตอบสนองท่าทางที่พัฒนาขึ้นภายในการกระทำทางสังคม การแสดงท่าทางจึงหมายถึงการต้องการผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น การที่นายเอพูด

กับนายบีว่า “ขอยืมดินสอได้ไหม” หมายความว่านายเอต้องการขอยืมดินสอ ไม่ใช่หนังสือ หากนายบียื่นหนังสือให้ แสดงว่าท่าทางที่แสดงออกไปไม่มีความหมาย (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 79)

พฤติกรรมของมนุษย์มีทั้งที่เปิดเผยและที่ถูกปกปิด มีดกล่าวว่าพฤติกรรมที่เปิดเผย คือ พฤติกรรมที่แสดงออกโดยตัวแสดง พฤติกรรมที่ปกปิดคือ กระบวนการคิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์และความหมาย พฤติกรรมที่เปิดเผยบางครั้งไม่ได้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ปกปิดเลย นั่นคือ อาจเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกไปเพราะเป็นความเคยชิน เป็นนิสัย หรือเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก โดยไม่ได้ผ่านกระบวนการคิดใด ๆ ความหมายและสัญลักษณ์ทำให้การกระทำและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ การกระทำทางสังคม คือการที่ปัจเจกบุคคลกระทำหรือแสดงออกต่อบุคคลอื่น ๆ โดยประเมินถึงผลกระทบต่อคนอื่น ๆ ที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องพร้อม ๆ กัน ถึงแม้ว่าบ่อยครั้งที่เราจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือเป็นไปโดยนิสัย แต่ปัจเจกบุคคลก็สามารถที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องร่วมกับการกระทำทางสังคมนั้นได้ (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 79 - 80)

ความสำคัญของการคิดที่มีต่อนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ จะเห็นได้จากทัศนะของนักทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุ (Objects) โดยบลูเมอร์ได้แบ่งวัตถุออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) วัตถุทางกายภาพ (Physical Objects) เช่น แก้ว ไม้
- 2) วัตถุทางสังคม (Social Objects) เช่น นักศึกษา มารดา
- 3) วัตถุนามธรรม (Abstract Objects) เช่น ความคิด หลักการทางศีลธรรม

โดยวัตถุถือเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ “ภายนอก” ในโลกของความเป็นจริง วัตถุได้รับการนิยามโดยตัวผู้กระทำ ซึ่งนำไปสู่ทัศนะในเชิงสัมพันธ์ที่ว่า วัตถุที่แตกต่างกันย่อมมีความหมายที่ต่างกัน สำหรับปัจเจกชนต่าง ๆ กล่าวคือ “ต้นไม้ต้นหนึ่งจะเป็นวัตถุที่แตกต่างกันในสายตาของนักพฤกษศาสตร์ คนทำไม้ กวี และคนสวน” (สุเทพ สุนทรเกษม, 2540, หน้า 203) เพราะปัจเจกบุคคลเรียนรู้ถึงความหมายของวัตถุต่าง ๆ แตกต่างกันตามกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมที่เขาได้รับ ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่เรียนรู้ความหมายของส่วนต่าง ๆ ในทำนองเดียวกัน แต่มีไม่น้อยที่พบว่าเราให้ความหมายของวัตถุเดียวกันแตกต่างกัน

จากคำอธิบายของบลูเมอร์ จะเห็นได้ว่าทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ไม่ได้ปฏิเสธการมีอยู่จริงของวัตถุต่าง ๆ ในโลกที่เราเห็น แต่สิ่งที่เขาต้องการแสดงให้เห็น คือ การนิยามวัตถุต่าง ๆ และความเป็นไปได้ที่ตัวแสดงอาจจะนิยามที่แตกต่างกันในวัตถุเดียวกัน (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 82) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผู้กระทำทั้งหลายอยู่ในกระบวนการของการสร้างอิทธิพลต่อกันและกัน

2.2 ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology)

การมองเห็นของมนุษย์นั้นไม่ว่าจะเป็นผู้มองเห็นหรือผู้ถูกเห็นแล้ว การรับรู้ที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพียงการสำรวจตรวจตราถึงลักษณะภายนอกของสิ่งที่อยู่ตรงหน้าเท่านั้น น้อยครั้งนักที่มนุษย์เราจะใส่ใจต่อความหมายที่แท้จริงที่ถูกซ่อนอยู่ภายในสิ่งที่มองเห็น เราต่างจึงละเลยทำความเข้าใจความหมายนั้นไป

สัญศาสตร์ (Semiotics) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สัญญาวิทยา (Semiology) ศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่มนุษย์ในสังคมใช้ในการสื่อความหมายสู่กัน วิชานี้ได้พัฒนาขึ้นภายใต้อิทธิพลความคิดของ แฟร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ บิดาแห่งวิชาภาษาศาสตร์ นั่นคือ สัญศาสตร์แนวโครงสร้าง (Structural Semiotics) สัญศาสตร์แนวเน้นย้ำหลักการเรื่อง “โครงสร้าง” ที่ว่าค่าสื่อความหมายของสัญญาณแต่ละตัวเกิดจาก “ความสัมพันธ์” ที่สัญญาณตัวนั้น ๆ มีกับสัญญาณตัวอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในระบบเดียวกัน มิใช่ว่าสัญญาณแต่ละตัวจะสื่อความหมายได้ด้วยตัวของมันเองโดด ๆ (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 320)

วิธีมองแบบสัญศาสตร์นั้นไม่จำกัดแค่เพียงประโยชน์ใช้สอย เนื้อหาสาระ หรือความหมายเบื้องต้นที่รับรู้ได้ด้วยสามัญสำนึกเท่านั้น แต่จะมุ่งเน้นต่อไปที่ความหมายทางวัฒนธรรมซึ่งทำหน้าที่คอยพยุ่งค้ำจุนความหมายเบื้องต้นอีกทีหนึ่ง โดยจะพยายามสาธิตกระบวนการผลิตความหมายทั้งหมดนั้นออกมา โดยจะพบว่าสัญศาสตร์ช่วยให้เข้าใจชัดเจนขึ้นว่า วัตถุใด ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค แฟชั่น ของสะสม หรือผลงานศิลปะ มิได้มีเพียงมูลค่าใช้สอย (Use Value) หรือมูลค่าแลกเปลี่ยน (Exchange Value) เท่านั้น หากยังมี “มูลค่าสื่อความหมาย” (Signifying Value) ด้วย และจากสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยค่านิยมในการเสพวัตถุ ทำให้มูลค่าสื่อความหมายดังกล่าวดูเหมือนจะอยู่เหนือมูลค่าอื่นใดหมด (นพพร ประชากุล, 2552, หน้า 324)

ความหมายและความสำคัญของสัญญาณ (Sign)

คำว่า Semiology สามารถถอดความหมายจากรากศัพท์เดิมได้ว่าเป็น “ศาสตร์แห่งสัญญาณ” (Science of Sign) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้คำอธิบายต่อสิ่งที่เรียกว่า “สัญญาณ” และอธิบายถึงวัฏจักรสงสารของสัญญาณ คือการเกิดขึ้น การพัฒนา การแปรเปลี่ยน รวมทั้งการเชื่อมโยงโทรมตลอดจนการสูญสลายของสัญญาณหนึ่ง ๆ ที่ปรากฏออกมาอย่างเป็นแบบแผนและมีระบบระเบียบ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 80)

สัญญาณ (Sign) หมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริง/ตัวจริง (Object) ในตัวบท (Text) และในบริบท (Context) หนึ่ง ๆ โดยสิ่งที่นำมาใช้เป็นสัญญาณนั้น อาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ หรือรูปภาพ และสัญญาณที่เรารู้จักกันมากที่สุดคือ ภาษา ถึงแม้ว่า “สัญญาณ” จะเป็นเพียงตัวแทนความหมายของความจริง แต่ก็มิได้ทำให้สัญญาณมีความสำคัญลดน้อยลงเลย

ทฤษฎีสัญญะวิทยามีเอกลักษณ์อยู่ตรงที่จะสนใจในเรื่องการสร้างสรรคและการเปลี่ยนแปลง ความหมายที่ดำรงอยู่ในสัญญะต่าง ๆ ดังเช่นในกรณีของสื่อมวลชน เราสามารถประยุกต์เอาแนวคิด ด้านสัญญะวิทยามาตั้งคำถามนำการศึกษาได้ว่า ในวิทยุ ในโทรทัศน์ มีสัญญะอะไรประกอบอยู่บ้าง (เช่น ภาพ/ ฉาก/ เสียง/ มุมกล้อง ฯลฯ) และสัญญะเหล่านั้นทำงานสร้างความหมายอย่างไร (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 81)

De Saussure (n.d. อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 82) นักวิชาการทางด้าน ภาษาศาสตร์ชาวสวิส ผู้บุกเบิกและวางรากฐานของทฤษฎีสัญญะวิทยา ถึงแม้ว่า โซซูร์ จะทำงาน ด้านภาษาศาสตร์เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ คือศึกษาภาษาในฐานะระบบสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง แต่จุดที่ แตกต่างออกไปคือ โซซูร์ ได้ขยายวัตถุดิบในการศึกษาออกไปให้กว้างขวางกว่าคำว่าภาษา เขาได้เสนอ ว่า ยังมีระบบสัญลักษณ์รูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถแสดงความหมายและความคิดของผู้ส่งสารได้ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใบ้ พิธีกรรม สัญลักษณ์อาหาร อากาศเจ็บป่วย ฯลฯ กล่าวคือทุกสิ่งทุกอย่าง สามารถเป็นสัญญะได้ หากถูกนำมาใช้แทนความหมายได้

นิยาม Semiology คือ ศาสตร์ที่ศึกษาวิถีชีวิตของสัญญะที่อยู่ในบริบท ๆ หนึ่ง (Life of Sign) โดยนักสัญญะวิทยาจะมีคำถามว่า อะไรเป็นตัวสถาปนาสัญลักษณ์ (Constitute) มีกฎอะไร บังคับอยู่ และสัญลักษณ์นั้นผกผันได้อย่างไร (สิ้นสุดความหมายหนึ่ง หรือแปรเปลี่ยนไปในอีก ความหมายหนึ่ง)

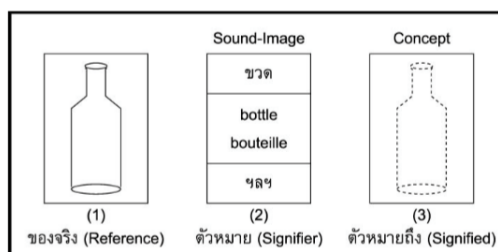
Peirce (1931 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 84) ได้ให้ความหมายของสัญญะไว้ โดยง่ายที่สุดคือ สัญญะ คือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง (Sign is Something Which Stands to Somebody for Something in Some Respect)

องค์ประกอบของสัญญะ

ตามแนวคิดของ เซอซูร์ ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสัญญะว่ามี 3 ส่วน ดังนี้

- 1) ของจริง (Reference) คือ บรรดาของจริงทั้งหลาย เช่น ขวดแก้วจริง ๆ ในภาพที่ 2.1 (1)
- 2) ตัวหมาย (Signifier) คือ ในแต่ละวัฒนธรรมก็จะสร้างสัญญะขึ้นมาแทนขวดจริงๆ เช่น ใน บริบทสังคมไทยจะสร้างสัญญะที่เขียนเป็นตัวอักษรว่า “ขวด” สังคมอังกฤษเขียนว่า “Bottle” สังคม ฝรั่งเศสเขียนว่า “Bouteille” (โดยสังคมอื่น ๆ ก็อาจจะมีวิธีการสร้างสัญญะที่แตกต่างกันออกไป เช่น สังคมชวา มายา ชาวกรีกโบราณ) สัญญะในภาพที่ 2.1 (2) อาจเป็น เสียง (Sound) คือการเปล่ง เสียงออกมาเป็นคำว่าขวด หรือเป็นภาพ (Image) เช่น ตัวอักษรหรือรูปวาด
- 3) ตัวหมายถึง (Signified) คือ เมื่อคนเราได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้สัญญะ เมื่อเห็นสัญญะ “ขวด/ Bottle/ Bouteille” ในหัวสมองหรือความคิดค่านิ่งของเขา ก็จะเกิดจินตนาการภาพของขวด ขึ้นมา ที่เราเข้าใจกันว่า “เป็นภาพในใจหรือภาพในความคิด”

ภาพที่ 2.1: แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของจริง-ตัวหมาย-ตัวหมายถึง

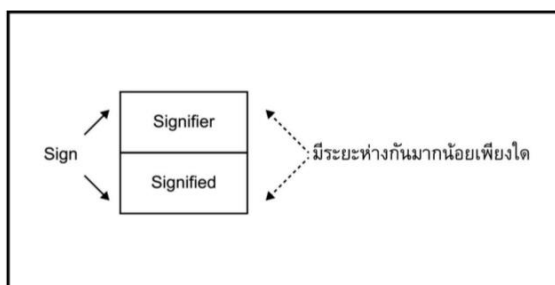
ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

ในการศึกษาเรื่องระบบสัญลักษณ์ โชซูร์ สนใจแต่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบที่ 2 และที่ 3 เท่านั้น ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของความสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวหมาย” และ “ตัวหมายถึง” มี 3 ลักษณะ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 86) ดังนี้

- 1) Arbitrary เป็นความสัมพันธ์ที่ถูกสร้างขึ้นอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ เช่น คำว่าขวด ไม่ได้มีหลักเกณฑ์หรือความคล้ายคลึงอันใดกับรูปร่างขวดเลย เช่นเดียวกับสัญลักษณ์ Bottle หรือ Bouteille
- 2) Unnatural เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้เกิดตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องเรียนรู้เอา
- 3) Unmotivated เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้เกิดจากมูลเหตุจูงใจพิเศษใด ๆ ของผู้สร้างความหมายและผู้ใช้ความหมาย กล่าวคือไม่เกี่ยวข้องกับแรงกระตุ้นใจของผู้ใช้สัญลักษณ์

จากแนวคิดของ เพ็รส์ จะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์ (Sign) หนึ่ง ๆ จะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) (ภคพงศ์ อัครเศรณี, 2548, หน้า 10)

ภาพที่ 2.2: ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Signifier กับ Signified

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

จากองค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนนี้ เพ็رس ได้นำเอาระยะห่างระหว่าง Signifier และ Signified มาจัดประเภทของสัญญาณ (Sign) ได้เป็น 3 ประเภทคือ

1) ภาพเหมือน (Icon) หมายถึง เครื่องหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) กับตัวหมายถึง (Signified) เป็นไปได้ในลักษณะของความคล้ายคลึงกับสิ่งที่มันบ่งถึง (Resemblance) เช่น ภาพถ่ายหรือภาพยนตร์ เพราะว่าภาพดังกล่าวดูเหมือนกับสิ่งที่มันอ้างอิงถึง

2) ดรรชนี (Index) หมายถึง เครื่องหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) กับตัวหมายถึง (Signified) เป็นไปในลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน (Cause and Effect) ที่ชี้บ่งหรือชี้ถึงบางอย่างอื่น ๆ เช่น การที่เราเห็นควันก็รู้ว่าเรามีไฟ เป็นต้น

3) สัญลักษณ์ (Symbol) หมายถึง เครื่องหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) กับตัวหมายถึง (Signified) เป็นไปในลักษณะของการถูกกำหนดขึ้นเอง แสดงถึงบางสิ่งบางอย่างแต่ไม่ได้คล้ายคลึงกับสิ่งที่มันบ่งชี้ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับจนกลายเป็นแบบแผน (Convention) และต้องมีการเรียนรู้เครื่องหมายเพื่อทำความเข้าใจ

สัญญาณ (Sign) ทั้ง 3 นี้ไม่ได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด สัญญาณหนึ่งอาจประกอบด้วยรูปแบบต่าง ๆ กันซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งภาพเหมือน (Icon) ดัชนี (Index) และสัญลักษณ์ (Symbol) รวมกันอยู่ก็ได้ เช่น ภาพพระสงฆ์เป็นได้ทั้งภาพเหมือน (เป็นภาพเหมือนของพระจริง) ในขณะเดียวกันก็เป็นดัชนี (เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ) และเป็นสัญลักษณ์ด้วยในแง่ที่ทุกคนต้องให้ความเคารพนับถือ (อาภาพรรณ สายยศ, 2549, หน้า 54)

ความสัมพันธ์ (Relations)

ความสัมพันธ์จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 อย่างคือ ส่วนประกอบย่อย (Element) และความสัมพันธ์ (Relation) ดังตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดในเรื่องภาษา เช่น หากเรียงประโยคในรูปแบบต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1: ตารางแสดงความสัมพันธ์ของภาษา

ประโยคที่ 1	พ่อ	ตี	ลูก
ประโยคที่ 2	ลูก	ตี	พ่อ

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

ในประโยคทั้ง 2 นี้ ส่วนประกอบย่อยนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเลย สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปก็คือความสัมพันธ์ในแง่ของ “Order Relation” ซึ่งทำให้ความหมายของทั้ง 2 ประโยคเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง ดังนั้น สิ่งที่สัญญาวิทยาให้ความสนใจในการวิเคราะห์เป็นอย่างมาก จึงเป็นการวิเคราะห์ “ความสัมพันธ์” ดังเช่นความสัมพันธ์แบบ Synchronic และ Syntagmatic

แนวคิดเรื่อง “ความสัมพันธ์” ถูกนำมาใช้อธิบายเรื่อง “ความหมาย” ในอีกแง่มุมหนึ่งคือ ข้อเท็จจริงที่ว่าไม่มีอะไรมีความหมายต่อเมื่อนำไปสัมพันธ์กับระบบอีกระบบหนึ่ง ดังนั้น การกล่าวว่ สมศักดิ์มีเงิน 1 ล้านบาท จึงให้ความหมายไม่ได้เลยว่า สมศักดิ์รวยหรือจน (ไม่ได้มีความหมายในตัวเอง) จนกว่าจะนำเอาเงินไปเปรียบเทียบกับคนงานในโรงงานหรือเศรษฐกิจพื้นฐาน (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 89)

คู่ของความสัมพันธ์ที่ช่วยให้เห็นความหมายได้ชัดเจนที่สุดคือ ความสัมพันธ์กับคู่ที่ตรงกันข้าม (Binary Opposition) หากนำ “ขาว” มาเข้าคู่กับ “ดำ” จึงจะอ่านความหมาย “ขาว” ได้ชัดเจนที่สุด นี่เป็นหลักโดยทั่วไปของการสร้างตัวละครแบบ “พระเอก - ผู้ร้าย” ขึ้นมา ผู้ร้ายทำหน้าที่เป็นคู่ตรงข้ามที่ช่วยให้ความหมายของพระเอกเด่นชัดขึ้นมา

ความสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่สัญญาวิทยาสนใจวิเคราะห์คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวบท” (Text) กับ “บริบท” (Context) คำว่า “Con” หรือ “ปริ” นั้นมีความหมายถึงสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ดังนั้น Context หรือบริบทจึงหมายถึงสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวบทนั่นเอง ซึ่งทำให้ตัวบทหนึ่ง ๆ จะ

มีความหมายอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับบริบทนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น หากบริบทเปลี่ยนแปลงไป แม้ตัวบทจะเป็นตัวบทเดิม แต่ความหมายก็อาจจะเปลี่ยนไปได้ ในวงการสื่อสารเรามองเห็นความสำคัญที่บริบทจะเป็นตัวกำหนดความหมายให้แก่ตัวบออยู่ตลอดเวลาเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำบรรยายภาพในโทรทัศน์ ตัวอักษรคำบรรยายได้ภาพในหน้าหนังสือพิมพ์

Eco (1976 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 90) ศึกษาเรื่องความสำคัญของบริบทและให้ข้อสรุปว่าบริบทที่เป็นบริบททางสังคม-วัฒนธรรม (Social Cultural Context) มีความสำคัญที่สุดในการกำหนดความหมาย เขาได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์เดียวกันคือ “เพื่อท้องฟ้ามีเมฆทะมึน เมฆครึ้มและมีฟ้าแลบประปราย” ในอัฟริกาจะอ่านความหมายว่าเป็นกลางแห่งโชคร้าย ในโปลิเนเซียทำนายว่าจะต้องมีเด็กในหมู่บ้านตาย คนไทยอธิบายว่าฟ้าแลบเพราะรวมสุรข่างชวานหรือนางเมขลา ล่อแก้ว นักวิทยาศาสตร์ที่พยากรณ์ว่าฝนตกเป็น

Culler (1976 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 91) กล่าวสรุปว่า ตัววัตถุเองยังไม่มี ความหมายอะไรในตัวจนกว่าจะมาอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ที่มีรหัสความหมายเอาไว้ กระดาษที่ทำเป็นธนบัตรมีความหมายถึงเงินเฉพาะในสังคมปัจจุบันเท่านั้น ในขณะที่บริบททางวัฒนธรรมเกาะเกี่ยวกันเป็นตาข่ายที่เรียกว่า “Network of Relation”

ในการประยุกต์แนวคิดเรื่อง “ความสัมพันธ์” เราอาจจะเทียบได้ว่า “ตัวบท” นั้นคือ เนื้อหา (Context) และ “บริบท” นั้นคือรูปแบบ (Form/ Format) ดังนั้น ความหมายของเนื้อหา (Text) จะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับรูปแบบ (Context) ที่ประกอบอยู่ ยกตัวอย่างเช่น หากเราจับแฮมเปญ (เนื้อหา) ใส่ในแก้วทรงสูง (รูปแบบ) ย่อมทำให้เกิดความหมายที่แตกต่างจากแฮมเปญ (เนื้อหาเดิม) ที่ถูกรินใส่แก้วพลาสติก (รูปแบบใหม่) อย่างแน่นอน ในวงการสื่อสารมวลชน ได้นำเรื่องเนื้อหาและรูปแบบมาใช้ในการสื่อความหมายอยู่ตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่ฉากที่ใช้ในการแสดง เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย บทสนทนา การแสดงท่าทางของตัวละคร ฯลฯ

ลักษณะส่วนตัว/ ส่วนรวมของสัญญาณ (Private/ Public)

De Saussure (n.d. อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 92) ได้นำเสนอว่าสัญญาณทุกอย่างจะประกอบด้วย 2 มิติเสมอ มิติหนึ่งคือ มิติที่เป็นส่วนรวมเรียกว่า “Language” และมิติที่เป็นส่วนตัวเรียกว่า “Speech” ตัวอย่างที่เห็นง่าย ๆ จากทางด้านภาษาก็คือ Language ของภาษาไทย จะประกอบด้วยพยัญชนะ 44 ตัว สระ 32 ตัว วรรณยุกต์ 5 เสียง มีไวยากรณ์ในการเรียงลำดับประธาน กริยา กรรม ฯลฯ และเมื่อ “มรว. ศีกฤทธิ์ ปราโมช” หรือ “รงค์ วงษ์สวรรค์” นำเอาภาษาไทยโดยส่วนรวมมาใช้ แต่ละท่านต่างก็มี Speech (ลีลา) เฉพาะของตัวเองท่าน แต่ถึงจะมีลีลามากน้อยเพียงใด คนที่ใช้ภาษาไทยทุกคนก็ต้องอยู่ในกรอบของ Language ของภาษาไทย จะใช้ให้เลยพยัญชนะ 44 ตัวไม่ได้

รหัส (Code/ Rule/ Convention)

ในวิถีการใช้ชีวิตของเราทุกวันนี้ ล้วนถูกควบคุมหรือกำกับด้วยรหัสต่าง ๆ ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการพูด การยิ้ม การพยักหน้า การกิน การนอน ฯลฯ หากทว่า พวกเราต่างมีสภาพเหมือนปลาที่อยู่ในน้ำจึงมองไม่เห็นน้ำ เช่นเดียวกับที่เราจมอยู่ในรหัส จึงมองไม่เห็นรหัสเช่นกัน

ค่านิยมของรหัส

รหัสเป็นแบบแผนขั้นสูงที่ซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณต่าง ๆ (Highly Complex Pattern Association Of Signs) หรือพูดง่าย ๆ ว่าเราจะนำเอาสัญญาณย่อย ๆ ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันอย่างไร แบบแผนนี้จะทำหน้าที่เป็นโครงสร้างที่อยู่ในหัวสมองของเรา และจำทำงานในการรับรู้และตีความเมื่อเราเปิดรับสัญญาณต่าง ๆ เช่น รหัสเรื่องการนับญาติที่แฝงอยู่ในหัวสมองของคนไทย และเป็นตัวกำหนดว่า เมื่อเราเจอญาติคนใหม่สายพ่อที่เป็นผู้หญิงเราจะขานสรรพนามของญาติว่าอย่างไร (Berger, 1982 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 94)

รหัสเป็นกรอบแห่งความแน่นอนในการจัดวางโครงสร้างทางสังคมของความหมาย (Frame of Certainty) อันมีตัวอย่างรูปธรรมคล้าย ๆ กับพจนานุกรมกล่าวคือ ทุกครั้งที่เห็นคำศัพท์ก็จะมีคำแปลที่แน่นอนอยู่ทุกครั้ง นอกจากนั้นยังอธิบายต่อไปได้ว่า ในขณะที่คำ ๆ หนึ่ง (หรือสัญญาณหนึ่งๆ) สามารถมีความหมายได้หลาย ๆ อย่าง บริบททางสังคมในช่วงเวลาหนึ่งจะเป็นตัวกำหนดรหัสว่าลำดับขั้นของความหมายดังกล่าวจะเรียงตัวกันอย่างไร Bernstein (n.d. อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 94) ตัวอย่างเช่น คำว่า ลงแขก อาจมีความหมายว่า กิจกรรมการเกี่ยวข้าวร่วมกัน, การร่วมมือกันทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ การแลกเปลี่ยนแรงงานอย่างยุติธรรม การโทรมหญิง หรือการรวมหัวพันกลุ่มรวมทำร้าย เป็นต้น

ในกระบวนการเข้ารหัส (Encoding) และกระบวนการถอดรหัส (Decoding) นั้นเอกลักษณ์ประการ หนึ่งของนักสัญวิทยาวิทยา คือ สมมติฐานที่ว่า ผู้ส่งและผู้รับสารนั้นไม่เคยมีและไม่จำเป็นต้องถือรหัสเล่มเดียวกัน (แต่เท่าที่ยังสื่อสารกันได้ก็เพราะยังมีรหัสที่คล้ายกัน แต่ไม่ใช่เล่มเดียวกัน) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การถอดรหัสเพี้ยนไปเป็นกฎของการสื่อสารมิใช่เป็นข้อยกเว้นเนื่องจากฝ่ายผู้รับเองก็มีการอ้างอิง (Reference) ที่นำมาสร้างรหัสต่าง ๆ มากมายเพราะฉะนั้นจึงไม่มีการถอดรหัสที่ผิดพลาดมีเพียงการถอดรหัสที่แตกต่างไปจากฝ่ายผู้ส่งเท่านั้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 95)

ประเภทของรหัส

ประเภทของรหัสแบ่งได้เป็น 4 ประเภท (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 96) ดังนี้

1) Product Code เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ ที่บ่งบอกความหมายที่แตกต่างกัน เมื่อเรามองดูจานอาหารที่แต่ละบ้านใช้ใส่อาหารเราก็จะทราบความหมายของบ้าน ๆ นั้น

2) Social Code เป็นรหัสที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น คนไทยไม่ถือว่าการที่ลูกจะตบหัวหรือตบไหล่พ่อเป็นการแสดงความรัก แต่รหัสของอเมริกันจะอนุญาตการแสดง

ความหมายไว้เช่นนั้น

3) Cultural Code เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ เช่นการยิ้มของคนไทยจะมีรหัสที่กระทำได้หลายวาระโอกาส หลายความหมาย ในขณะที่สังคมตะวันตกจะมีรหัสที่มีความหมายน้อยกว่า

4) Personal Code เป็นรหัสที่เกี่ยวกับบุคคล เช่น การเป็นนักการเมืองในสังคมอเมริกันและสังคมไทยจะมีความหมายที่แตกต่างกัน

เมตซ์ ได้ศึกษารหัสของโทรทัศน์โดยแยกแยะเปรียบเทียบกับรหัสของภาษา (Metz, 1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 96) ดังนี้

หน่วยที่เล็กที่สุดของภาษา	คือ ตัวอักษร (Letter) + เสียง (Sound)/ คำ (Word) ประโยค (Sentence)/ ย่อหน้า/บทความ
หน่วยที่เล็กที่สุดของโทรทัศน์	คือ ภาพ (Image)/ ตัวอักษร (Written Language) เสียง (Voice)/ ดนตรี (Music)/ เสียงประกอบ (Sound Effect)

ในระบบสัญญาณย่อย ๆ เช่น สื่อภาพ สื่อเสียง สื่อบุคคล สื่ออักษร ฯลฯ ก็จะมีรหัสสำหรับถอดความหมายเฉพาะตัว เช่น สำหรับสื่อเสียง เสียงทุ้มย่อมให้ความหมายที่น่าเชื่อถือมากกว่าเสียงแหลม เป็นต้น

วิธีการวิเคราะห์สัญญาณ

นักสัญญาณวิทยาลหลายท่านได้พยายามจะจำแนกประเภทและระดับของความหมายที่จะบรรจุอยู่ในสัญญาณ ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามี 3 แนวทางที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัย
- 2) การวิเคราะห์แบบ Paradigmatic และ Syntagmatic
- 3) การวิเคราะห์แบบ Metaphor และ Metonymy

1) การวิเคราะห์ความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัย

De Saussure (1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 98) ได้แยกแยะประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญญาณออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) อันที่ได้แก่ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความที่เข้าใจตรงกันโดยส่วนใหญ่ ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือความหมายที่ระบุอยู่ในพจนานุกรม เช่น แม่คือสตรีผู้ให้กำเนิดลูก หมี่เป็นสัตว์ 4 เท้า (หรือ 2 เท้า 2 มือ) ประเภทหนึ่ง เป็นต้น

1.2) ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ได้กล่าวถึงความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคลเช่น เวลาพูดถึง “แม่” บางคนอาจจะนึกถึงความอบอุ่น บางคนอาจจะนึกถึงความเข้มงวด บางคนอาจจะนึกถึงประสบการณ์อันขมขื่น เป็นต้น

2) การวิเคราะห์แบบ Paradigmatic และ Syntagmatic

มีคำศัพท์หลายคำที่นักวิชาการแต่ละท่านคิดขึ้นมา เพื่อจำแนกประเภทของการวิเคราะห์ระบบสัญญาณ แต่ล้วนหมายถึงสิ่งเดียวกันคือ

2.1) Paradigmatic (Synchronic) การวิเคราะห์ในระบบนี้ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แนวทาง (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 100) ดังนี้

2.1.1) De Saussure (1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 102) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ลักษณะนี้เอาไว้ว่า “เป็นการหาแบบแผนที่ซ่อนเร้นของคู่ตรงข้ามและสร้างความหมายขึ้นมา” (Hidden Pattern of Opposition) ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ “ความหมาย” ที่ได้กล่าวมาตั้งต้นแล้วว่า “หากปราศจากความแตกต่าง (Difference) ความหมายก็กลายเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมาย” หากปราศจากสีดำ สีขาว ก็ไม่มีความหมาย หากไม่มีลักษณะย้วยวนทางเพศของนางผู้ร้าย ก็รักษนวลสงวนตัวของนางเอกก็ไร้ความหมาย ดังนั้น ในอีกมุมหนึ่งของการวิเคราะห์แบบ Paradigmatic (Synchronic) จึงเป็นการแสวงหาคุณลักษณะทั้งหมด (Attribute) ของลักษณะที่ตรงข้ามเช่น คุณลักษณะทั้งหมด (Paradigm) ของพระเอกกับผู้ร้าย ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2: ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบ Paradigmatic (Synchronic)

พระเอก	ผู้ร้าย
หนุ่ม	แก่
โสด	แต่งงานแล้ว/มีผู้หญิงหลายคน
เป็นสุภาพบุรุษ	เจ้าชู้
รักษาคำมั่นสัญญา	หลอกลวง

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

2.1.2) Levi-Strauss (1967 อ้างใน กาญจนนา แก้วเทพ, 2542 หน้า, 103) สนใจการวิเคราะห์แบบพิจารณาจากโครงสร้างเบื้องต้น (Deep Structure) ของตัวบท กล่าวคือ การวิเคราะห์ตัวบทนั้น เราต้องแยกระหว่างความหมายที่เปิดเผย (Manifest Meaning) ซึ่งจะเป็นตัวเล่า เรื่องว่า ตัวละครทำอะไร มีเหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้นกับ ความหมายแฝงเร้น (Latent Meaning) อันเป็นความหมายที่บ่งบอกว่า แท้จริงแล้วตัวบทนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีความหมายอะไร ดังนั้น การวิเคราะห์จึงสนใจการค้นคว้าว่า

- การเล่าเรื่องมีการจัดระบบอย่างไร เช่น คุณสมบัติของนางเอกแบบ “นาง แมวป่า” เพราะเหตุใดจึงมีวิธีการเล่าเรื่องให้นางเอกมีลักษณะที่แก่นแก้ว เป็นอิสระก้าวร้าวในตอน แรก และแปรเปลี่ยนมาเป็นผู้หญิงที่เซื่อง เรียบร้อย ในตอนหลัง

- วิธีการเล่าเรื่องหรือวิธีการสร้างตัวละครดังกล่าวมีความหมายแฝงเร้น อย่งไร เช่น คุณลักษณะ ของนางเอกแบบแก่นแก้วนั้น ก็คือ ผู้หญิงที่เพิ่มคุณค่าของตัวเองให้มากขึ้น ด้วยการปรับดีกรีของ “ความเป็นผู้หญิง” ให้น้อยลง และเพิ่ม “ความเป็นผู้ชาย” ให้มากขึ้น อันเป็น ความหมายที่แท้จริงของตัวละครแบบนี้ แต่ถึงอย่างไร ก็ยังเป็นผู้ชาย (พระเอก) ที่มีอำนาจในการ แปรเปลี่ยน (ปราบนางเอกให้เซื่อง) ดีกรีความเป็นชายของนางเอกให้ถอยกลับไปเป็นผู้หญิงดั้งเดิม

- ความหมายที่แฝงเร้นอยู่นั้นจะสะท้อนโครงสร้างความคิดของคนกลุ่ม ต่าง ๆ ได้อย่างไร และหน่วยที่ให้ความสนใจวิเคราะห์คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

2.1.3) มุ่งเน้นที่การแสวงหาชุดของสัญลักษณ์ชุด ๆ หนึ่ง ที่อยู่ในกระบวนทัศน์ เดียวกัน และยังสามารถนำไปแปรเปลี่ยนกันได้ โดยยังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้ตัวอย่างเช่น ประโยคในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3: ตัวอย่างชุดของสัญลักษณ์

ประธาน	กริยา	กรรม
พ่อ	ตี	ลูก

ที่มา: กาญจนนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

ในประโยคนี้ เรายังสามารถจะหาบุคคลอื่น ๆ เข้ามาแทนที่ตัวประธาน กริยา กรรม ได้โดยยังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้ เนื่องจากสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่นำมาแทนที่นั้นต่างอยู่ในกระบวนทัศน์เดียวกัน (Paradigm) ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4: ตัวอย่างชุดของสัญลักษณ์ที่ถูกแทนที่

ประธาน	กริยา	กรรม
พ่อ	ตี	ลูก
ลุง	ทำโทษ	หลาน
ครู	ดู/ตักเตือน	ลูกศิษย์
เจ้านาย	หักเงินเดือน	ลูกน้อง
	ฯลฯ	

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

คำชุดใหม่ที่น่าเอาไปแปรเปลี่ยนนั้น ไม่ได้ทำให้ความหมายของประโยคเดิมซึ่งมีความหมายว่า “ผู้มีอำนาจมากกว่า กระทำการในทางลบ ต่อผู้มีอำนาจน้อยกว่า” เปลี่ยนแปลงไปเลย ดังนั้น การวิเคราะห์แบบ Paradigmatic ก็คือ การหาชุดของสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั้นเอง (Set of Signs) ความรู้ดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้สร้างสาร โดยการนำเอาสัญลักษณ์ตัวใหม่ ๆ มาใช้แทนที่สัญลักษณ์ตัวเก่า แต่ทว่ายังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้เช่น การสร้างละครโทรทัศน์ในแบบฉบับของซินเดอเรลล่าพบกับเจ้าชาย หรือหนังสือประเภทต่าง ๆ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 103)

2.2) Syntagmatic (Diachronic)

หลักของการวิเคราะห์แบบนี้จะเน้นลำดับขั้นหรือช่วงระยะเวลาของเหตุการณ์หรือการปรากฏของสัญลักษณ์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 100) ดังเช่นตัวอย่างในภาพที่ 2.3

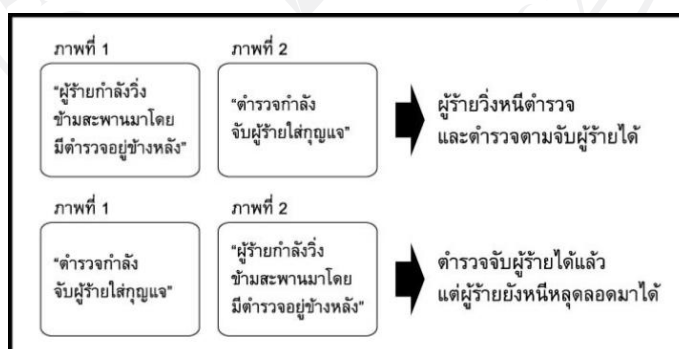
ภาพที่ 2.3: ภาพตัวอย่างการวิเคราะห์แบบ syntagmatic

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

การวิเคราะห์แบบ Syntagmatic จะพบมากให้เรื่องของการเล่าเรื่อง (Narration) เนื่องจากโครงสร้างของการเล่าเรื่องนั้น จะต้องกำหนดขั้นตอนของเหตุการณ์เอาไว้อย่างแน่ชัด หากสลับขั้นตอนกันความหมายก็อาจเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น การลำดับภาพ 2 ภาพ ซึ่งเป็นภาพเดิมแต่สลับที่กันในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4: ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบ Syntagmatic (Diachronic)

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

สำหรับ “วิธีการเล่าเรื่อง” นี้ เป็นแบบแผนของรูปแบบการถ่ายทอดข่าวสารที่ใช้กันมากรูปแบบหนึ่ง ที่เราอาจจะพบได้ในผลงานสมัยใหม่ของสื่อมวลชนทุกชนิดเช่น ภาพยนตร์ บทเพลง ภาพยนตร์โฆษณา แม้กระทั่งการรายงาน (เล่า) ข่าวเป็นต้น

3) การวิเคราะห์แบบ Metaphor และ Metonymy

เป็นวิธีการหลักอีก 2 วิธีการใช้ในการถ่ายทอดความหมายจากสัญลักษณ์ ตัวหนึ่งโดยอาศัยสัญลักษณ์ตัวหนึ่ง (กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 104)

3.1) Metaphor

เป็นวิธีการถ่ายทอดความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ 2 ตัวที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน และถูกนำมาใช้ถ่ายทอดความหมายด้วยวิธีการ “เปรียบเทียบอุปมาอุปมัย” (Analogy) โดยที่สัญลักษณ์ตัวแรกนั้นเป็นที่รู้จักความหมายกันดีอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อถูกนำมาเข้ากับสัญลักษณ์ตัวที่สองซึ่งยังไม่ค่อยรู้จักความหมายกันดี จึงต้องอาศัยตัวแรกเพื่อให้สัญลักษณ์ตัวหลังถูกรับรู้ความหมายไปด้วย

การเปรียบเทียบแบบ Metaphor นั้นเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้วในวัฒนธรรมการใช้ภาษาของเรา โดยเราอาจจะสังเกตเห็นคำบอกใบ้ (Cue) ดังนี้คือ คำว่า “เสมือน ประหนึ่ง ราวกับว่า” (Like/ AS) ยกตัวอย่างเช่น

- คำพูดของนายทวนนั้นคมกริบแต่นุ่มนวลประหนึ่งมีดโกนอาบน้ำผึ้ง
- ชายผู้นั้นใจดีราวกับพ่อพระ
- นางสาวจักรวาลปิ๋วสวยเหมือนนางฟ้ามาจุติ เป็นต้น

3.2) Metonymy เป็นวิธีการถ่ายทอดความหมายโดยหยิบเอาส่วนเสี้ยว

เล็ก ๆ ส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ (Part) มาแทนความหมายของส่วนรวมทั้งหมด (Whole) ตัวอย่างที่พบบ่อยที่สุดคือ การใช้สัญลักษณ์แทนเมืองต่าง ๆ

การถ่ายทอดความหมายจากสัญลักษณ์ที่เป็นส่วนย่อยให้แทนสัญลักษณ์รวมทั้งหมดนั้นเกิดกระบวนการที่เรียกว่า การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Association) กล่าวคือ ในหัวสมองของผู้รับสารจะต้องมีคู่ของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวมเอาไว้แล้ว เช่น ต้องรู้ว่าพระปรางค์ วัดอรุณนั้นตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ เพราะฉะนั้น เมื่อเห็นส่วนหนึ่ง (ส่วนย่อย) จึงพาให้คิดไปถึงอีกส่วนหนึ่ง (ส่วนรวม) ได้

การถ่ายทอดด้วยวิธีนี้เป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารกระทำอยู่ตลอดเวลา ด้วยการเลือกส่วนย่อยที่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของส่วนรวมทั้งหมดมาใช้เป็นสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดความหมาย เช่น คริสต์ศาสนาเลือก Metonymy เป็นไม้กางเขนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของพระเยซูในตอนสิ้นพระชนม์ เป็นต้น

ตารางที่ 2.5: การเปรียบเทียบ Metaphor และ Metonymy

Metaphor	Metonymy
1) คล้ายคลึงกันด้วยการเปรียบเทียบ (Analogy)	1) คล้ายคลึงกันด้วยการเชื่อมโยง (Association)
2) Meta : การถ่ายทอด Phor : การคงไว้ (Bear)	2) Meta : ถ่ายทอด Onoma : ชื่อ / นาม
3) สังเกตเห็นคาบอกแนะ เช่น “เสมือน / ประหนึ่งว่า / คั่งว่า / รวากับว่า”	3) จะมีการดึงเอาส่วนย่อย / เศษเสี้ยวส่วนหนึ่ง มาแทนความหมายของส่วนรวมทั้งหมด

ที่มา: กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะเกี่ยวเนื่องกันจำนวน 4 ชิ้นงาน ดังนี้

ชนกภรณ์ นรากร (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จากการศึกษาพบว่า ทางด้านแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายลวดลายสักของผู้บริโภคนั้น พบว่า ทั้งสามส่วนมีส่วนที่แตกต่างและสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริโภค 1 คน อาจมีแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายของลวดลาย มากกว่า 1 ข้อ และในแต่ละข้ออาจมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ก็ได้เช่นกัน ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการสักที่เกิดจากความต้องการเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) มากที่สุด และมีวัตถุประสงค์ในการสักเพื่ออยากให้ลวดลายศิลปะที่ตนชอบ หรือพึงพอใจมาปรากฏบนเรือนร่างของตน โดยตีความหมายของลวดลายตามความพึงพอใจส่วนตนมากที่สุด และหากมีการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ณ บริเวณพื้นที่ใดของร่างกาย เจ้าของรอยสักก็สามารถเปิดเผยรอยสักสู่สายตาสาธารณะชนได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการรักษามวลสงวนตัวที่เคยเป็นมาในอดีต

วันชัย สุวรรณภูมิ, สุเทพ บุญซ้อน และกาสัก เตชะขันหมาก (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สาเหตุและผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการสักร่างกายของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลพบุรี จากการศึกษาพบว่า สาเหตุของการสักร่างกายเกิดจาก 1) ความประทับใจที่ได้พบเห็นรูปรอยสักมีความสวยดูแล้วสะดุดตา เป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งในกลุ่มผู้ต้องขังจึงเลียนแบบอย่างกันเพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนที่สักร่างกาย 2) อิทธิพลกลุ่มเพื่อนมีส่วนกระตุ้นปลุกเร้าให้เกิดการสักร่างกาย

ภัทรพล ภูริดำรงกุล (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผู้หญิงกับการสักยันต์: กระแสแฟชั่นหรือ การพยายามสร้างอัตลักษณ์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการสักของผู้หญิงได้รับการยอมรับจาก สังคมมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นการสักตามกระแสแฟชั่นเพื่อความสวยงาม แต่มีผู้หญิงอีกส่วนหนึ่งใช้การ สักยันต์สร้างอัตลักษณ์เพื่อการยอมรับของกลุ่มและเพื่อตอบสนองต่อกับอำนาจผู้ชาย โดยให้ ความหมายเกี่ยวกับการสักยันต์ที่หลากหลาย ทั้งสักตามความเชื่อเสน่ห์ที่เมตตามหานิยม เพื่อเสริม ความมั่นใจ เพื่อความสวยงามตามแฟชั่น เพื่อเพิ่มมูลค่าของร่างกายในการประกอบอาชีพ และเพื่อ สร้างอัตลักษณ์ของตนเอง

รัฐกานต์ กณพิพัฒน์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมเลียนแบบกับค่านิยมการสัก ของวัยรุ่นหญิง จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านการเลียนแบบส่งผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมใน การสักของวัยรุ่นหญิง กล่าวคือ การเลียนแบบนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากที่วัยรุ่นหญิงได้มีการสังเกต พฤติกรรมการสักจากเพื่อน โดยที่เพื่อนเป็นตัวแบบในการลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้การเลียนแบบยังเกิดจากการไปคบหาสมาคมกับเพื่อนหรือบุคคลรู้จักที่เคยสักมาก่อน ยังมี การคบหาสมาคมที่หรือบ่อยมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้เกิดความชื่นชอบมากขึ้นเท่านั้น ความชื่นชอบ ดังกล่าวนี้อาจทำให้เกิดการเลียนแบบตามมา โดยสื่อที่ได้รับส่วนใหญ่มาจากรายการโทรทัศน์ และสื่อ ออนไลน์ ส่งผลให้วัยรุ่นหญิงเกิดการเรียนรู้ เกิดความชื่นชอบในรอยสัก เกิดการซึมซับ และเกิด แรงจูงใจในพฤติกรรมเลียนแบบการสักของวัยรุ่นหญิง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากผู้วิจัยต้องการที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย ซึ่งวิธีการศึกษาคือการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลกับผู้สัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ วัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายที่มีรอยสักแฟชั่นตั้งแต่ 2 รอยขึ้นไป อายุ 18 - 25 ปี จำนวน 6 คน เพื่อศึกษาหาความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย โดยผู้วิจัยคัดเลือกแล้วว่าสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก จะใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับวัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายที่มีรอยสักแฟชั่นตั้งแต่ 2 รอยขึ้นไป อายุ 18 - 25 ปี จำนวน 3 คน และการสุ่มแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) จำนวน 3 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ในการสัมภาษณ์รายบุคคล และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริเวณตลาดนัดจตุจักร ถนนข้าวสาร สยามสแควร์ เป็นต้น เนื่องจากมีธุรกิจการสักรอยบนผิวหนังและเป็นที่ยอมรับของชาวไทยและชาวต่างชาติ (ชนกภรณ์ นรากร, 2548, หน้า 2) ลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักของงานวิจัยมีดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 นาย ก เพศชาย อายุ 23 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัท คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีการแต่งตัวแนววินเทจ (Vintage) สวมเสื้อคอเต่าสีดำ กางเกงผ้าซากระบอก รองเท้าหนัง และสวมแว่นทรงกลมขอบสีดำเลนส์ใส ชอบของที่ดูเก่า ชอบความไม่เหมือนใคร ลักษณะจุดเด่นของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นผู้ที่มีแนวการแต่งกายและมีแนวทางการสักที่ชัดเจน โดย นาย ก จะ นิยมสักเพียงแนวกึ่งสมัยใหม่ (Neo Traditional Tattoo) แบบเดียวเท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 นาย ข เพศชาย อายุ 22 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพพนักงานทั่วไป คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีการแต่งตัวแนวเซอร์ (Surrealism) หมายถึง การแต่งกายที่ไม่ปรุงแต่ง เน้นไปทางติดดิน แนวธรรมชาติ นิยมใส่เสื้อยืด กางเกงยีนส์เก่าๆ รองเท้าผ้าใบ สวมแว่นตา และไว้หนวดเครา ชอบขับรถจักรยานยนต์ ชอบสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน จุดเด่นของผู้ให้ข้อมูลคือ มีรอยสักที่เยอะและอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ขี่จักรยานยนต์ โดยนาย ข จะชอบการสักแนวสมัยเก่า (Old School Tattoo)

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 นาย ค เพศชาย อายุ 23 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพ นักศึกษา คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ มีการแต่งตัวแนวร็อก (Rock) โดยนิยมใส่เสื้อยืดของวง นักร้อง กางเกงยีนส์สีดำ รองเท้าผ้าใบ และสวมหมวก จุดเด่นของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีแนว เป็นของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเองสูง โดยนาย ค จะชอบการสักเพียงแนวกึ่งสมัยใหม่ (Neo Traditional Tattoo) แบบเดียวเท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 นางสาว ง เพศหญิง อายุ 24 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีการแต่งกายแนวร็อก (Rock) แต่งตัวเซ็กซี่ เป็นส่วนใหญ่ ชอบใส่หมวกและใช้เครื่องประดับที่มีหมุด มีการเจาะจมูกและระเบิดหู จุดเด่นคือเป็นผู้หญิงที่มีรอยสักเยอะ กล้าแสดงออก และชอบเปิดเผยรอยสัก โดยนางสาว ง จะชอบการสักแนวสมัยเก่า (Old School Tattoo) และสมัยใหม่ (New School Tattoo) เท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 นางสาว จ เพศหญิง อายุ 25 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพ พนักงานอิสระ คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีการแต่งกายแนวฮิปฮอป (Hip-Hop) นิยมใส่เสื้อตัวใหญ่ กางเกงสามส่วนตัวใหญ่ รองเท้าผ้าใบ สวมหมวก นาฬิกา และแหวน โดยจะใส่เสื้อผ้า โทนสี ดำ แดง ขาว และลายทหาร ตัดผมชอยสั้น มีบุคลิกเป็นผู้หญิงห้าว จุดเด่นคือ มีรอยสักที่แปลก และไม่ค่อยมีผู้ที่สักแนวนี้ โดยนางสาว จ จะชอบการสักสไตล์แทรช พอลก้า (Trash Polka Tattoo)

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6 นางสาว ฉ เพศหญิง อายุ 24 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพ อิสระ คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลคือ เป็นบุคคลที่มีการแต่งกายแนวทั่วไป ไม่มีแนวการแต่งกายที่ชอบ มักจะเปลี่ยนการแต่งตัวไปเรื่อย ๆ โดยจะนิยมใส่เสื้อยืด เสื้อโปโล เสื้อเชิ้ต กางเกงยีนส์ และกางเกง สามส่วน และมักจะสวมรองเท้าผ้าใบ โดยนางสาว ข จะมีบุคลิกเป็นผู้หญิงห้าว จุดเด่นคือ มีความ หลากหลายในการแต่งกายและรอยสัก โดยนางสาว ฉ จะชอบการสักแนวสมัยใหม่ (New School Tattoo) เพราะชอบสีที่ฉูดฉาดของรอยสัก

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) นัดสัมภาษณ์ในวัน เวลา และสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกที่สุด โดยจะทำการสัมภาษณ์ภายในเดือนตุลาคม ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และรายละเอียดเบื้องต้นให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยได้เตรียมประเด็นคำถาม (Probe) ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรและบริบทรอบข้างตัวแปร โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และให้ผู้วิจัยได้ซักถามถึงประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 20 - 30 นาที ประเด็นคำถามประกอบด้วย

- 2.1) คุณเริ่มสักครั้งแรกตอนอายุเท่าไร แรงบันดาลใจที่สักเพราะอะไร
- 2.2) ต้องขออนุญาตใครก่อนไปสักไหม เขามีความคิดเห็นอย่างไร
- 2.3) มีรอยสักที่รอยบนร่างกาย อะไรบ้าง (ในกรณีที่มีรอยสักเกินกว่า 5 ลาย จะเลือกถามเฉพาะบางลายเท่านั้น)
- 2.4) ลายแรกคืออะไร ความหมายคืออะไร อยู่ตรงไหน สาเหตุที่ต้องสักที่ตำแหน่งนั้น สามารถเปลี่ยนตำแหน่งเป็นที่อื่นได้ไหม เพราะอะไร (ถามต่อลายที่ 2 - 4)
- 2.5) รอยสักที่เลือกมาทั้งหมดเกิดจากเหตุผลอะไร (เหตุการณ์ ความชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เจอลายที่ถูกใจ)
- 2.6) ที่สักมาทั้งหมดคือสไตล์อะไร ทำไมถึงเลือกสไตล์นี้ สามารถเปลี่ยนเป็นสไตล์อื่นได้ไหม
- 2.7) อยากให้คนที่เห็นรอยสักรับรู้ว่าคุณต้องการสื่ออะไรจากรอยสัก
- 2.8) เคยมีคนที่มีมองคุณจากภายนอกกว่าอย่างไร ดี เพราะอะไร/ ไม่ดี เพราะอะไร
- 2.9) สักแล้วสนใจสังคมไหม เมื่อบุคคลภายนอกมองไม่ดีคุณรู้สึกอย่างไร แล้วทำอย่างไรต่อ
- 2.10) ในชีวิตจริงคุณได้ปกปิดรอยสักไหม เช่น เวลาไปเรียน ไปทำงาน อยู่กับที่บ้าน (ถ้าปกปิด) เพราะอะไรถึงปกปิด ใครหรือพื้นที่ใดที่คุณสามารถเปิดรอยสักได้อย่างอิสระ (ถ้าไม่ปกปิด) เพราะอะไรถึงไม่ปกปิด
- 2.11) เคยมีผลกระทบในเรื่องการสักไหม (การงาน เพื่อน หรือแฟน) อย่างไร
- 2.12) กลัวผลกระทบเรื่องการทำงานในอนาคตไหม หากต้องเปลี่ยนงาน เพราะ
- 2.13) เคยอยากลบรอยสักไหม เพราะ (ถ้าเคย) แล้วลบได้ไหม ทำอย่างไร
- 2.14) คิดจะเลิกสักไหม จะสักไปจนถึงอายุเท่าไร

3) ทำการจดบันทึก และบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์ เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำกลับมาถอดเทปและตรวจสอบข้อมูลในการศึกษาถึงข้อผิดพลาดและปรับปรุงในการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

3.4 การตรวจสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำคำถามก่อนสัมภาษณ์ และผลที่ได้หลังสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความถูกต้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้วยวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างกัน โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้ข้อมูลจากเอกสาร

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 3 แบบดังนี้

- 1) วิเคราะห์ตามประเด็น (Thematic Analysis)
- 2) วิเคราะห์ความหมายแฝง (Connotative Meaning)
- 3) วิเคราะห์ภาพรวมที่สังเคราะห์ได้จากผลการวิจัย (Inductive Analysis)

โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก และการถอดเทป มาวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นต่างๆ โดยจะนำผลการสัมภาษณ์ที่มีความหมายเดียวกันและต่างกันมาตีความหมาย และดึงข้อความสำคัญบางประโยคที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเตรียมวิเคราะห์ผลตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากกรณีศึกษาเรื่อง “การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย” ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

4.1 ความหมายของรอยสัก

4.1.1 การแสดงออกเฉพาะตน

1) ตัวตน

ชาวรีค (Rock) คือ ผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ต่อต้านสังคม ไม่แคร์สังคม และชอบความรุนแรงมักฟังเพลงแนวรีคที่มีจังหวะที่หนัก เสียงร้องกระแทกกระทั้น เพื่อปลุกเร้าคนฟังให้เกิดอารมณ์สนุก และเกิดความปลดปล่อย

การแสดงตัวตนผ่านรอยสักของผู้ที่เป็นชาวรีค (Rock) คือจะนิยมการสักและการเจาะ โดยจะสักออกมานอกร่มผ้าเกือบทั้งร่างกาย บริเวณที่เป็นที่นิยมในการสักคือ บริเวณหน้าอก หลังมือ แขน หน้าขา และเอว เป็นต้น นิยมการเจาะบริเวณโหนกแก้ม จมูก และระเบิดหู โดยรอยสักมักจะเป็นรูปดอกไม้ หัวใจ เพชร หัวกระโหลก ปีก และคำภาษาอังกฤษ เพศชายที่เป็นชาวรีค (Rock) จะนิยมสักสัญลักษณ์ หรือชื่อวงรีคที่ตนเองชอบ บริเวณที่นิยมในการสักของเพศชาย คือ บริเวณอก แขน และหลัง โดยรอยสักของชาวรีคจะเป็นแนวรอยสักสมัยเก่า (Old School Tattoo) รอยสักสมัยใหม่ (New School Tattoo) และรอยสักกึ่งสมัยใหม่ (Neo Traditional Tattoo) เพราะเป็นงานที่มีสีสันสดใส สามารถเล่าเรื่องราวได้หลากหลาย เพื่อแสดงออกถึงความแรง ความมีเอกลักษณ์ของตนเอง และความเป็นชาวรีค

“ส่วนใหญ่จะสัก Old School กับ New School สองสไตล์ ชอบงานสี เพราะเมื่อก่อนเป็นชาวรีค แนวอื่นจะไม่ชอบเลย” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

“สัญลักษณ์วง The Devil Wears Prada มีความหมายว่า Born to Lose ผู้ที่เกิดมาแพ้ คือแม้เราจะเกิดมาในสังคมที่แพ้ แต่เราก็ต้องสู้” (นาย ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ตุลาคม 2559)

ฮิปฮอป (Hip-Hop) คือ วัฒนธรรมการใช้ชีวิตอย่างหนึ่งของวัยรุ่น มีการแต่งตัว การพูด การใช้ศัพท์ และการใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม เช่น การพูดแร็ป การทำสัญลักษณ์มือ หรือการท้าทายกันผ่านการต่อยมือกันเบา ๆ แล้วยกอด เป็นวัยรุ่นที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแต่งตัว โดยดนตรีที่นิยมฟังจะเป็นเพลงที่มีการแร็ป มีเนื้อหาที่มีคำไม่สุภาพ และรุนแรง

การแสดงตัวตนผ่านรอยสักของผู้ที่มีสไตล์ฮิปฮอป (Hip-Hop) จะนิยมการสักที่บริเวณแขน หลัง ขา และสะบ่าไหล่ รอยสักที่นิยมสักคือ คำคมภาษาอังกฤษ สามเหลี่ยมกราฟฟิคมีดวงตาอยู่ด้านใน และหัวกะโหลก โดยรอยสักของฮิปฮอปอาจมีการผสมผสานหลายเรื่องราวใน 1 รอยสักได้ แนวการสักที่นิยมของฮิปฮอปจะเป็นแนวเสมือนจริง (Realistic Tattoo) หรือ แนวขยะ (Trash Polka) ที่มีสีสันเพียงเล็กน้อย

2) อาชีพ

การสักเรื่องราวที่เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เช่น สักเป็นรูปมือถือใบมีด และ หัวกะโหลกคาบกรรไกรตัดผม ซึ่งสามารถสื่อได้ว่า เขาได้ทำอาชีพช่างตัดผม และมีความชื่นชอบในการทำอาชีพนั่น จึงสักเพื่อเก็บไว้ในร่างกาย

“สักที่แขนเป็นรูปมือถือใบมีด กับ หัวกะโหลกคาบกรรไกรตัดผม เพราะได้เริ่มทำงานเป็นช่างตัดผม แล้วรู้สึกว่าจะชอบอาชีพนี้นี้มาก เลยตัดสินใจให้ช่างออกแบบให้ ทั้ง 2 รอย เลือกที่แขนเพราะเราตัดผมด้วย 2 แขน 2 มือนี่ เลยสักไว้ที่แขน” (นางสาว จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 ตุลาคม 2559)

3) ความหมายอันเนื่องมาจากลวดลาย

ลวดลายมีดังนี้ (1) คำคมภาษาอังกฤษ เช่น “Stay High”, “Great Hope”, “This is well me” และ “Tattoo is Last Longer Than Romance” (2) ชื่อของตนเอง เช่น ตัวอักษรภาษาจีน และตัวอักษรภาษาอังกฤษ (3) รูปสัตว์ เช่น เป็ด นกฮูก (4) รูปคน เช่น รูปผู้หญิงกึ่งหัวกะโหลก รูปหัวหน้าเผ่าชาวอินเดียนแดง หัวกะโหลก หัวกะโหลกคาบกรรไกร รูปโจ๊กเกอร์ และรูปผู้หญิงเกอชัว (5) รูปอื่น ๆ เช่น สัญลักษณ์วง รูปร่างของกล่อง มือถือใบมีด โมเลกุลยา ดอกไม้ ม้านาร่า เซอร์รี่ 2 ผล ลิปสติค แป้งพับ รูปหัวใจเขียนว่า “Mommy” และ “Daddy” โดยจะแยกประเด็นการวิเคราะห์ตามความหมายของลวดลาย ดังนี้

3.1) ลวดลายที่สื่อความหมายถึงความเป็นตนเอง

การสักลวดลายที่สื่อถึงความเป็นตนเองผ่านรอยสัก เช่น สักรูปเป็ด เพราะที่โรงเรียนมีฉายาที่เพื่อนเรียกว่าเป็ด เป็นสิ่งที่มีความหมายและสื่อถึงตัวตนของเขาได้ การสักตัวอักษรภาษาจีนเป็นชื่อของตนเอง และรูปนกฮูก เพราะ เพื่อนได้บอกว่าเขามีใบหน้าคล้ายนกฮูก การสักคำคมภาษาอังกฤษคำว่า “This is well me” และตั้งใจจะสักให้เต็มหลังเพื่อเล่าเรื่องราวของตนเอง และการสักชื่อของตนเอง และรูปโจ๊กเกอร์ เพราะจะสื่อว่าโจ๊กเกอร์มีลักษณะนิสัยคล้ายกับตนเองในด้านความเจ้าเล่ห์ และรูปผู้หญิงเกอชัว ที่มีความหมายในประเทศญี่ปุ่นว่าเกอชัว คือโสเภณีชั้นสูง เป็นนางโชว์ และนักแสดง สื่อถึงตนเองว่ามีการใช้ชีวิตคล้ายตนเอง ในการชอบเที่ยวกลางคืน ชอบเล่นการ

พนัน และชอบดื่มสังสรรค์กับเพื่อนฝูง

3.2) ลวดลายที่สักเพื่อสื่อความหมายถึงการเตือนใจตนเอง

การสักลวดลายที่สื่อถึงการเตือนใจตนเอง เช่น สักรูปผู้หญิงกึ่งกะโหลกถือมีด เพื่อจะสื่อว่า ตนเองเคยอกหักมาและเสียใจกับเรื่องที่โดนผู้หญิงทำร้าย จึงสักไว้เตือนใจตัวเอง สักรูปหัวหน้าเผ่าชาวอินเดียนแดง เพราะบอกถึงประวัติศาสตร์ของชาวอินเดียนแดง และมีความหมายกับตัวเองว่า ต้องสู้แม้ว่าไม่มีกำลังก็ต้องสู้จนตัวตาย สัญลักษณ์ดอกไม้มนาร่าของศาสนาพราหมณ์ฮินดู เพื่อเตือนสติตัวเองว่าทำอะไรต้องมีสติ และ สัญลักษณ์วง “The Devil Wears Prada” มีความหมายว่า ผู้ที่เกิดมาแพ้ (Born to Lose) คือ การเตือนใจตนเองว่าแม้จะเกิดมาในสังคมที่แพ้แต่ก็ต้องสู้ และสักภาษาอังกฤษคำว่า “Tattoo is Last Longer Than Romance” มีความหมายว่า รอยสักมักอยู่นานกว่าความรักที่โรแมนติก เนื่องจากขณะนั้นมีเรื่องความรักเข้ามาแล้วไม่ยั่งยืน จึงเลือกสักคำนี้เพื่อเตือนตัวเอง

3.3) ลวดลายที่สื่อความหมายถึงความชอบของตนเอง

การสักลวดลายที่แสดงถึงความชอบของตนเอง เช่น สักรูปรูรับแสงของกล้อง เพราะจะสื่อว่าตนเป็นคนชอบถ่ายภาพ สักรูปลิปสติก และแป้งพับ เพื่อจะสื่อว่าเขาชอบแต่งหน้า ชอบซื้อเครื่องสำอางค์ เป็นผู้หญิงที่รักสวยรักงาม และสักรูป มือถือไปมีด และหัวกะโหลกคาบกรรไกรตัดผม เพราะเขาได้เริ่มทำงานเป็นช่างตัดผม แล้วรู้สึกชอบอาชีพนี้มากจึงสักไว้ที่แขนทั้ง 2 ข้างของเขา เพื่อจะสื่อถึงความรักในอาชีพของเขา

3.4) ลวดลายที่สักเพื่อสื่อความหมายถึงความทรงจำ

การสักลวดลายที่สื่อความหมายถึงความทรงจำ เช่น สักคำว่า “Stay High” หมายถึง อดีตที่ผ่านมาของตนเคยเมาทุกวัน เคยถึงจุดสูงสุดของชีวิตมาแล้ว แล้วปัจจุบันไม่ได้เป็นแบบในอดีต จึงสักเพื่อเก็บไว้เป็นความทรงจำ และการสักรูปโมเลกุลยา เนื่องจากตอนนั้นป่วยเป็นโรคมะเร็งและต้องกินยาตลอดตั้งแต่วันนั้นถึงวันนี้เป็นเวลา 3 ปี ทำให้เขารู้สึกว่ายาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา

3.5) ลวดลายการสักที่แสดงถึงการให้รางวัลกับตนเอง

การสักลวดลายที่แสดงถึงการให้รางวัลกับตัวเอง เพราะรอยสักแต่ละรอยนอกจากจะมีความหมายเฉพาะในรอยสักนั้น ๆ แล้ว ยังมีความหมายในทางจิตใจอีกด้วย เช่น การตัดสินใจสักในทุกวันเกิด เพื่อเป็นของขวัญให้กับตัวเอง และการสักรูปดอกกุหลาบ เนื่องจากเกิดวันวาเลนไทน์และไม่เคยได้รับดอกกุหลาบ จึงตัดสินใจไปสักเพราะอยากให้ดอกกุหลาบกับตัวเอง

3.6) สวดลายรอยสักที่สื่อสารถึงการให้กำลังใจตนเอง

การสักสวดลายที่สื่อความหมายถึงการให้กำลังใจตนเอง เช่น สักคำคม ภาษาอังกฤษคำว่า Great Hope มีความหมายว่า การมีความหวังเป็นสิ่งที่ดี เพื่อสื่อสารกับตนเองว่า ให้มีความหวังในการใช้ชีวิต และสักรูปยักษ์จีนนี้ ที่มีความหมายว่า ยักษ์จีนนี้มีพรวิเศษ 3 ข้อ เหมือนคนทุกคนที่มีความหวังให้มีทางลัดที่ง่ายขึ้นในการใช้ชีวิต เพื่อสื่อสารกับตนเองว่าอย่าพึ่งหมดหวัง วันหนึ่งอาจมีโอกาสดีดีเข้ามา

3.7) สวดลายการสักที่แสดงถึงความรัก

การสักรูปหัวใจ 2 รูป รูปที่หนึ่งคำว่า “Mommy” รูปที่สองคำว่า “Daddy” และสักชื่อแฟนที่คบกับตนอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะสื่อว่ารักพ่อ รักแม่ และรักแฟน โดยไม่มีความคิดที่จะลบรอยสักเมื่อเลิกกัน ต้องการเก็บไว้เป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งเคยรักเขา

จากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่ง ๆ อาจสักรอยสักที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย การเลือกสักและการให้ความหมายกับรอยสักจึงแตกต่างกันไปตามความชอบ ลักษณะการดำเนินชีวิต และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาของตนเอง

4.1.2 การแสดงออกเฉพาะกลุ่ม

1) อาชีพ

การตัดสินใจสักเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพตนเอง เช่นการสักที่แขนเป็นรูปมือถือใบมีดกับ หัวกะโหลกคาบกรรไกรตัดผม สามารถทำให้บุคคลในสังคม และกลุ่มที่ประกอบอาชีพช่างตัดผมด้วยกันทราบได้ว่า ตัวของเขาประกอบอาชีพช่างตัดผม มีการทำอาชีพเดียวกัน และเป็นกลุ่มเดียวกันสังคม

2) สังคม

ผู้ที่อยู่ในสังคมกลุ่มร็อก จะนิยมสักที่บริเวณหน้าอก เอว แขน และขา ซึ่งสามารถแสดงให้รู้ได้ว่าเป็นกลุ่มชาวร็อก เพราะมีการสักที่ออกมานอกร่มผ้า และมีจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น เนื่องมาจากกลุ่มชาวร็อกมีพฤติกรรมที่มีความรุนแรง ชอบโชว์รอยสัก และมีความมั่นใจในตนเองสูง รอยสักที่สามารถรู้ได้ว่าเป็นกลุ่มชาวร็อกคือ รอยสักสมัยเก่า (Old School Tattoo) และรอยสักสมัยใหม่ (New School Tattoo) มักสักรูป ปีก หัวใจ หัวกะโหลก เพชร ดอกไม้ และคำภาษาอังกฤษ โดยพื้นที่ที่กลุ่มชาวร็อกนิยมไปคือ ถนนข้าวสาร ถนนจตุจักร และพญา เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทั้งกลุ่มวัยรุ่นไทย ชาวต่างชาติ และมีผู้ที่มีรอยสักจำนวนมาก ทำให้ชาวร็อกรู้สึกมีตัวตนในสังคมนั้น

“ถ้าอยู่บ้านหรือออกไปข้างนอกกับพ่อแม่จะปิดรอยสักเอาไว้ ถ้าไปกับเพื่อนจะเปิด จะเป็นสไตล์เรา อย่างเวลาไปข้าวสาร พญา จะมีชาวต่างชาติเดินมาบอกว่ารอยสักสวย สักที่

ไหนด ถ้าเป็นคนไทยก็จะบอกว่า รอยสักที่เท่ที่จ้ง แต่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่แต่งตัวหน่อย เป็นอีกสังคมหนึ่ง พวกกลุ่มชาวรีออค” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

ผู้ที่อยู่ในสังคมกลุ่มซักรถจักรยานยนต์ จะนิยมสักรูปเดียวกัน เพื่อสื่อถึงชื่อแก๊งค์ ความเป็นกลุ่มเดียวกัน และความรักพวกพ้อง ในขณะที่แข่งรถจักรยานยนต์ที่ผู้อื่นสามารถรู้ได้ว่าบุคคลนี้อยู่ภายใต้กลุ่มใด โดยผู้ให้ข้อมูลสักเป็นรูปสัญลักษณ์สามเหลี่ยม ซึ่งมีความหมายว่า การตั้งอยู่บนความไม่ประมาทและมีสติตลอดเวลา

“สักเหมือนเพื่อน เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มรถซึ่ง เวลาไปแข่งรถเขาจะรู้ว่าเราเป็นคนของแก๊งค์ไหน” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสัก

4.2.1 อาชีพ

จากการวิจัยพบว่า อาชีพประกอบไปด้วยอาชีพพนักงานอิสระ ธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัท จะแบ่งประเด็นได้ดังนี้

1) ด้านการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้ที่ประกอบอาชีพพนักงานอิสระ มักจะไม่กังวลเรื่องผลกระทบของรอยสักในการทำงาน เนื่องจากงานที่ทำมีความเป็นอิสระสูง สามารถเปิดเผยได้ทั้งกับผู้ที่พบเห็นและเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งในอนาคตต้องการทำธุรกิจส่วนตัว และยังทำอาชีพเดิม จึงไม่กังวลเรื่องการหาอาชีพและมีความคิดที่จะสักเพิ่มไปเรื่อย ๆ เมื่อพบเจอเหตุการณ์ที่สำคัญหรือจนกว่าจะพอใจ

“ไม่เคย พอได้ทำงานช่างตัดผมก็มีสักนอกร่มผ้า 3 ลายที่เกี่ยวกับอาชีพตัวเอง อีกอย่างช่างตัดผมมีอิสระในการสักมากกว่างานในออฟฟิศ” (นางสาว จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 ตุลาคม 2559)

“ตั้งใจไว้อยู่แล้วว่าจะทำธุรกิจส่วนตัว เลยคิดว่าไม่มีผลกระทบอะไรถ้าจะสัก” (นาย ข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2559)

2) ด้านการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ก่อนการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว กังวลเกี่ยวกับการสมัครงานในบริษัทมาก่อน เพราะเป็นผู้หญิงและมีรอยสักที่มากเกินไป อีกทั้งรอยสักออกมานอกร่มผ้าทำให้การไปสมัครงานต้องใส่เสื้อผ้าที่มิดชิดและทารองพื้นเพื่อปกปิดรอยสักของตนเอง เป็นเหตุผลให้อยากลบรอยสัก เนื่องจากเหนื่อยที่ต้องปกปิด จึงตัดสินใจประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เพราะมองว่า มีงานทำเป็นของตนเอง ไม่ต้องปกปิดรอยสัก สามารถสักเพิ่มได้เท่าที่ต้องการ และผู้ให้ข้อมูลอีกคนหนึ่งตัดสินใจหางานทำที่ต่างประเทศในอนาคต เพราะมองว่าที่ต่างประเทศมีความคิดที่เสรีในเรื่องรอยสักมากกว่าประเทศไทย

“เคยไปทำงานมา 3 ที่ ตอนไปสมัครงานก็ไปสมัครได้ เพราะเราใส่เสื้อผ้ามัดขิด ส่วนที่เกินออกมาก็จะใช้รองพื้นทาทับ กลัวเขาไม่รับเราทำงานถ้าเห็นรอยสักเยอะ ๆ ในอนาคตคิดว่าจะไปอยู่ต่างประเทศ เลยไม่ค่อยกังวลมาก เพราะต่างประเทศความคิดเรื่องรอยสักมันเปิดกว่า เสรีมากกว่า” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

“ถ้าเมื่อก่อนคงกังวลเรื่องงาน แต่ตอนนี้เรามีงานทำเป็นของตัวเองเลยไม่ค่อยกลัวเรื่องการงานเท่าไรหรอกสักได้” (นางสาว ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2559)

3) ด้านการประกอบอาชีพพนักงานบริษัท

การทำงานในบริษัทที่มีความกังวลเรื่องบุคลิกภาพ เพราะสายงานด้านการเงินมีความเข้มงวดเรื่องรอยสัก ต้องการภาพลักษณ์ที่ดีจากพนักงานในการเป็นภาพลักษณ์ของบริษัท การไปทำงานจึงต้องปกปิดรอยสักโดยการใส่เสื้อสูททับเสื้อโปโล หรือการใส่ซิปในแขนยาวเพื่อปิดไม่ให้ที่ทำงานเห็น เนื่องจากกลัวมุมมองที่ไม่ดีจากบุคคลในบริษัท โดยหากจะเปลี่ยนสายงานผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มหางานจากบริษัทที่ยอมรับผู้มีรอยสัก หรือมียูนิฟอร์มที่สามารถปกปิดรอยสักได้

“รู้สึกว่ามีผลกับเรื่องงาน กลัวในเรื่องบุคลิก เพราะทำงานสายการเงิน เขาจะค่อนข้างจริงจังเรื่องรอยสัก คิดเองว่าคนอื่นคงมองไม่ดี รอยสักที่สักอยู่มันยาวกว่าแขนเสื้อโปโล ก็ต้องหาเสื้อสูทมาใส่ปิด บางทีมีงานก็หาสีต้องใส่เสื้อก็สวมมกก็ต้องใส่ซิปในแขนยาวที่ปิดไม่ให้ที่ทำงานเห็น อาจจะมีบ้างนิดนึง กับเรื่องบวชที่คิดเอาไว้ว่าจะบวช เลยต้องตัดสินใจสักข้างซ้ายให้จิวรปิด เป็นพระมีรอยสักอาจจะดูไม่ดี” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2559)

สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพไม่มีส่วนในการตัดสินใจสัก เนื่องจากมีความคิดที่จะสักเพิ่มไปเรื่อย ๆ โดยเป็นเพียงส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกงาน และการเปิดเผยรอยสักเท่านั้น หากทำงานในบริษัทจะปกปิดรอยสักของตนเองไว้แต่ไม่ได้ตัดสินใจหยุดสักหรือลบรอยสักของตนเอง แตกต่างจากการประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัว ที่สามารถเปิดเผยรอยสักของตนเองได้อย่างอิสระ โดยหากต้องเปลี่ยนงานจะเลือกจากบริษัทที่ยอมรับผู้มีรอยสักเป็นอันดับแรก และเลือกทำธุรกิจส่วนตัวลำดับต่อมา

4.2.2 ช่วงอายุ

จากการวิจัยพบว่า เพศชายมักเริ่มสักครั้งแรกก่อนอายุ 20 ปี และตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป สาเหตุการสักเมื่ออายุ 13 ปีเนื่องจากขณะนั้นยังเด็ก มีความอยากรู้อยากลองจึงแอบผู้ปกครองสักโดยการให้เพื่อนสักให้ โดยมีความคิดที่อยากแก้ไขรอยสัก เพราะรู้สึกว่า ตอนนั้นยังเด็กเกินไปที่ตัดสินใจสักกันเอง ทำให้รอยสักออกมาไม่ดี สำหรับผู้ที่เริ่มสักอายุ 20 ปี เนื่องจากครอบครัวมีผู้ที่สักหลายคน

เห็นแล้วรู้สึกอยากสักจึงคุยกับผู้ปกครองถึงลวดลายที่อยากสัก และผู้ที่เริ่มสักอายุ 22 ปี เนื่องจากมีความชื่นชอบรอยสักมาก่อน อีกทั้งมีเพื่อนที่สักแนะนำให้เราไปสักจึงตัดสินใจไปสักเลยโดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ปกครอง โดยผู้ที่เริ่มสักตั้งแต่อายุ 20 - 22 ปี ไม่คิดจะลบรอยสักที่ได้สักมา เพราะคิดว่าขณะนั้นตัดสินใจและเลือกรอยสักมาดีแล้ว

“ไม่เคยอยากลบเพราะรอยสักมันเป็นสิ่งที่เราคิดมาดีแล้ว แล้วมันต้องอยู่กับเราทั้งชีวิต” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2559)

“คิดว่าอยากสักที่บรอยแรกที่ตาตุ่ม เพราะตอนนั้นยังเด็ก สักกันเองเลยออกมาไม่ดีแต่ยังหลายอยู่” (นาย ข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2559)

ส่วนเพศหญิงมักเริ่มสักครั้งแรกก่อนอายุ 20 ปี และตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป สาเหตุที่เริ่มก่อนอายุ 20 ปี เนื่องจากมีความชื่นชอบเรื่องรอยสักมาก จึงตัดสินใจแอบผู้ปกครองไปสัก และสักมาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันไม่คิดจะสักเพิ่มอีก เพราะปัจจุบันมีรอยสักบนร่างกายมากเกินไป เกิดจากความชอบในเรื่องรอยสักมากเกินไปจนไม่คำนึงถึงผลกระทบเรื่องงาน อีกทั้งผู้ปกครองไม่อนุญาตให้สัก นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เริ่มสักเนื่องจากมีแรงบันดาลใจมาจากนักร้องวงแคลช ที่ชื่อแบงค์ อยากมีรอยสักตามเขา และบางคนชอบเรื่องรอยสักมานานแล้ว และคิดว่าตนเองมีอายุและหน้าที่การงานที่มั่นคงสามารถรับผิดชอบตัวเองได้ จึงตัดสินใจสักตามที่เพื่อนแนะนำ โดยผู้ที่เริ่มสักตั้งแต่อายุ 17 - 23 ปี ไม่เคยอยากลบรอยสักของตนเองเพราะคิดว่ารอยสักแต่ละลายเลือกมาดีแล้ว ทุกรอยสักมีความหมายกับตนเอง และอยากสักเพิ่มไปเรื่อย ๆ เมื่อเจอเหตุการณ์ที่เตือนใจหรือเป็นเหตุการณ์สำคัญ

“คิดว่าจะไม่สักแล้ว พ่อแม่ไม่ให้สักแล้ว ถ้าเห็นอีกเขาจะตัดความเป็นพ่อแม่ เพราะตอนนั้นเราชอบมากเกินไป แล้วก็ไม่ได้คิดถึงผลกระทบว่างานหายากมากรู้สึกคิดผิดที่สักออกมา แต่เราแคร่พ่อกับแม่ เราก็เลยจะทำให้เขา แต่ก็ยังชอบอยู่นะ” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

“ไม่เคยอยากลบ เพราะ รอยสักทุกรอยมันมีความหมายกับเรา เราคิดมาออกแบบมาเอง อยากสักไปเรื่อย ๆ ถ้าเจอเหตุการณ์อะไรที่เตือนใจเรา หรือเป็นเหตุการณ์สำคัญ เราก็อยากสักเก็บไว้อีก” (นางสาว จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 ตุลาคม 2559)

สรุปได้ว่า วัยรุ่นตัดสินใจสักเพราะความชอบในเรื่องของรอยสักเป็นหลัก และตัดสินใจสักเพราะผู้มีอิทธิพลต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน และ นักร้อง รองลงมาตามลำดับ โดยผู้ที่ตัดสินใจสักในช่วงอายุ 13 ปี ไม่พึงพอใจในรอยสักของตนเองในขณะนั้น อยากกลับไปแก้ไข หรือไม่อยากสักเพิ่มอีก เนื่องจากสักมามากแล้ว แตกต่างจากผู้ที่ตัดสินใจสักในช่วงอายุ 17 - 23 ปี ที่ตัดสินใจเลือกรอยสัก และคิดมาดีแล้ว ทำให้ไม่อยากลบและแก้ไขรอยสักของตน

4.2.3 ตำแหน่งของรอยสัก

เพศชายมีรอยสักที่ตำแหน่ง แขนซ้ายตั้งแต่หัวไหล่ถึงข้อพับ แขนขวา หลัง หน้าอก โดยมีรอยสักที่ตำแหน่งเดียวกัน คือ แขน โดยให้เหตุผลในการเลือกตำแหน่งนี้ว่า การสักที่แขน สามารถกำหนดขนาดของรอยสักได้ เพราะแขนมีพื้นที่ขนาดปานกลาง วางแผนการสักง่าย และสามารถโชว์ให้ผู้อื่นเห็นได้ง่าย ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ เช่น หลัง เพราะ หลังมีขนาดพื้นที่ที่ใหญ่ สามารถต่อเติมลายได้ และตาตุ่ม เพราะ ต้องการปกปิดรอยสักในขณะที่ยังศึกษาอยู่ที่โรงเรียน

“สักที่ต้นแขนถึงข้อพับ เพราะ เป็นงานที่ไม่เล็กไม่ใหญ่ ถ้าหลังต้องวางแผนพอสมควร แล้วก็เวลาอยากแกล้งงาน มันโอเคกว่าถ้าจะไปแก้ที่หลังหรือออกแล้วเจอช่างฝีมือไม่ถึง ก็เล่นไปชิ้นใหญ่แล้ว ถ้าแก้มันจะต้องใหญ่กว่าเดิมเพื่อคลุมชิ้นเดิม แต่ถ้าแขนเนี่ยมันจะขึ้นเล็กลงน้อยอีกอย่างวางแผนแปลนง่ายกว่าด้วย มันอยู่กับเราทั้งชีวิตต้องคิดดี ๆ น้อย” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2559)

เพศหญิงมีรอยสักที่ตำแหน่ง ใต้สะดือ หน้าอก ขา แขน หลัง ต้นแขนด้านใน ต้นแขนด้านนอก ต้นขา และไหล่ โดยมีรอยสักตำแหน่งเดียวกันคือ แขน ต้นแขน หน้าอก และต้นขา โดยให้เหตุผลว่า แขน ต้นแขน เป็นพื้นที่ที่สามารถโชว์ได้ง่าย ปกปิดได้ง่าย เป็นตำแหน่งที่เหมาะสมในการเริ่มสัก ต้นขา เพราะ สามารถปกปิดในกางเกงได้ และมีพื้นที่ที่ใหญ่กว่าแขนในการตัดสินใจเลือกขนาดของรอยสัก หน้าอก เพราะการออกแบบลวดลายที่หน้าอก จะมีการออกแบบมาเป็นชุดและมีขนาดใหญ่ ถ้านำไปสักในพื้นที่อื่นจะไม่สวยงาม และไหล่ เพราะ เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่และ สามารถมองเห็นรอยสักของตนเองได้ตลอด ตำแหน่งอื่น ๆ ได้แก่ หลัง เพราะ มีพื้นที่เยอะ สามารถต่อลายได้เรื่อย ๆ ใต้สะดือ เพราะเป็นพื้นที่ที่สามารถปกปิดได้มิดชิด

“เลือกหน้าอกเพราะ ตำแหน่งที่สัก แต่ละตำแหน่งมันต่างกัน เพราะบางที่ออกแบบมาสำหรับพื้นที่ใหญ่ ๆ ถ้าเอาจากหน้าอกไปสักที่ขา ก็จะไม่เหมาะ เพราะออกแบบมาเป็นแผงเลย ลงที่หลังก็ไม่ได้มันจะไม่สวย” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

“สักที่แขนเพราะเป็นที่ ๆ ปกปิดง่าย ถ้าจะโชว์ก็โชว์ง่าย ที่ต้นขา เพราะ ซ่อนในกางเกงได้ และขา มีพื้นที่เยอะกว่าแขน สามารถเลือกขนาดและจุดที่ลงได้” (นางสาว ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2559)

สรุปได้ว่า ตำแหน่งที่เลือกสักมาจากขนาดของลายสัก พื้นที่ที่เหมาะสมกับลายสักนั้น ๆ ความต้องการเปิดเผย และการปกปิดรอยสักของผู้ให้ข้อมูล

4.2.4 มุมมองเจ้าของรอยสักต่อสังคม

1) การเลือกพื้นที่ในการเปิดเผยรอยสัก

วัยรุ่นมีการปกปิดรอยสักในขณะที่ไปทำงาน อยู่ในสังคมของพ่อแม่ และการอยู่กับผู้ใหญ่ เพราะมองว่า ผู้ใหญ่หรือคนที่โตกว่ามักจะมองวัยรุ่นที่มีรอยสักว่าเป็นเด็กเกเร สกปรก จึงต้องให้เกียรติและรู้กาลเทศะในการเปิดเผยรอยสักเพื่อไม่ให้ผู้ใหญ่มีมุมมองที่ไม่ดีกับตน โดยผู้ให้ข้อมูลมักจะเปิดเผยรอยสักของตนกับเพื่อนที่ทำงานรุ่นเดียวกัน เพราะรู้สึกว่าการเปิดเผยรอยสักกับกลุ่มคนรุ่นเดียวกันจะมีมุมมองที่เข้าใจกว่า มองรอยสักเป็นเรื่องแฟชั่น มีความทันสมัย และมีความสวยงาม มากกว่าผู้ใหญ่ที่ยังมีมุมมองต่อผู้ที่มีรอยสักในทางลบเช่นในอดีต การเปิดเผยกับกลุ่มคนที่มีสไตล์เหมือนตนเอง เพราะรู้สึกว่าการเข้าสังคมที่ทุกคนชอบรอยสักและมีรอยสักเหมือนกัน เปรียบเหมือนมีเพื่อนที่เข้าใจในตัวตนของเขา ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น จึงไม่สนใจคนในสังคมที่มีมุมมองต่อผู้ที่มีรอยสักว่าเป็นคนไม่ดี และการเปิดเผยรอยสักในพื้นที่ที่ท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น ถนนข้าวสาร หรือพัทยา เป็นแหล่งที่มีวัยรุ่นทั้งไทยและต่างประเทศจำนวนมาก มีแหล่งที่สัก และมีผู้ที่มีรอยสักจำนวนมาก เมื่อเข้าไปอยู่ในพื้นที่นั้นทำให้ผู้ที่มีรอยสักได้รับการยอมรับจากสังคมนั้น ๆ จากการที่ได้รับความชมเรื่องรอยสัก และการถามถึงสถานที่ที่สักมา

“จริง ๆ แล้วอยากโชว์รอยสักทั้งตัว แต่โชว์ได้แค่แขน ขา หน้าอก ถ้าอยู่บ้านหรือออกไปข้างนอกกับพ่อแม่จะปิดรอยสักเอาไว้ จะเรียบร้อยทันที เกรงใจพ่อแม่ เพราะบางที่เราก็ต้องเก็บตัวตนเราเอาไว้ให้เขาสบายใจ ให้เกียรติเขา แต่ถ้าไปกับเพื่อนจะเปิด จะเป็นสไตล์เรา อย่างเวลาไปข้าวสาร พัทยา จะมีชาวต่างชาติเดินมาบอกว่า รอยสักสวย สักที่ไหน ถ้าเป็นคนไทยก็จะบอกว่า รอยสักพีเท่จัง แต่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่แต่งตัวน้อย เป็นอีกสังคมหนึ่ง พวกกลุ่มชาวเรือ” (นางสาว ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2559)

“ปกปิดรอยสักทุกรอยจะโผล่ออกมานอกร่มผ้านิดหน่อย ในชีวิตประจำวันเลยไม่ได้ปิดอะไร นอกจากเวลาอยู่กับเพื่อนที่ใส่เสื้อกล้ามบ้าง ถ้าเราอยู่กับกลุ่มผู้ใหญ่เราก็จะใส่เสื้อที่ปิดลงมาน้อย ตามกาลเทศะ” (นางสาว ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2559)

“ในชีวิตประจำวันก็ไม่ได้โชว์รอยสัก จะเปิดเผยเฉพาะกับกลุ่มเพื่อนที่สนิทกัน หรือที่ทำงานที่เป็นรุ่นเดียวกันมากกว่า” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2559)

2) มุมมองของตนเอง

ผู้ที่มีมุมมองว่า ปัจจุบันมีผู้ที่มีรอยสักมากขึ้นกว่าในอดีต สังคมเปิดกว้างขึ้น และการมีรอยสักไม่ได้ทำให้ผู้อื่นเดียดร้อน เป็นเพียงการแสดงออกถึงสิ่งที่ชอบ ซึ่งการถูกมองไม่ดีอยู่ที่การวางตัวในสังคมมากกว่าการมีรอยสัก ส่งผลให้ไม่สนใจมุมมองที่สังคมมีต่อตนเอง

“เพราะที่บ้านสักรันด้วย แล้วพ่อก็เคยบอกไว้ว่ารอยสักไม่ได้ทำให้คนเลวเลยไม่ได้สนใจว่าใครจะมองยังไงไม่แคร์คนภายนอกมองเท่าไร” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2559)

“ไม่แคร์ เพราะเราคิดว่าการสักไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน มันแสดงถึงสิ่งที่เราชอบมากกว่า อยู่ที่มีการวางตัว” (นางสาว จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 ตุลาคม 2559)

สรุปได้ว่า การไม่สนใจมุมมองต่อสังคมของผู้ที่มีรอยสักนั้น เป็นเพียงการไม่สนใจบุคคลในสังคมภายนอกเท่านั้น ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้ที่มีรอยสัก เช่น พ่อแม่ ผู้ใหญ่ หรือที่ทำงาน ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ปกปิดรอยสัก และไม่สามารถเปิดเผยตัวตนของตนเองออกมาได้ทั้งหมดอยู่ ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่มีรอยสักยังคงสนใจมุมมองที่ผู้อื่นมองต่อตนเอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย” ต้องการศึกษเกี่ยวกับความหมายในการสื่อสารผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายที่มีรอยสักแพ้นั้น อายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 6 คน ใช้วิธีการคัดเลือกจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) 3 คน และการสุ่มแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) 3 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ค้นพบความหมายของรอยสัก และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านความหมายของรอยสัก

1.1) ตัวตน

1.1.1) การสักสามารถแสดงออกถึงตัวตน และอาชีพของผู้ที่สักได้ โดยสามารถดูได้จากลวดลาย แนวการสัก และบริเวณที่นิยมสัก

1.1.2) วัยรุ่นไทยคนหนึ่งอาจสักรอยสักที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย โดยความหมายของรอยสักจะสื่อความหมายถึงความเป็นตนเอง การเตือนใจตนเอง ความชอบของตนเอง ความทรงจำ การให้รางวัลกับตนเอง การให้กำลังใจตนเอง และการแสดงถึงความรัก

1.1.3) การเลือกสักและการให้ความหมายกับรอยสักของวัยรุ่นไทยแตกต่างกันไปตามความชอบ ลักษณะการดำเนินชีวิต และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาของตนเอง

1.2) สังคม

1.2.1) รอยสักสามารถบอกได้ว่าผู้ที่สักอยู่กลุ่มไหนของสังคม โดยดูได้จากแนวการสัก หรือการสักที่เป็นลวดลายเดียวกัน เพื่อบอกถึงความเป็นสมาชิก หรือความเป็นกลุ่มเดียวกัน

ประเด็นที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสัก

2.1) ด้านการประกอบอาชีพไม่มีส่วนในการตัดสินใจสัก เป็นเพียงส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกงานและการเปิดเผยรอยสักเท่านั้น

2.2) วัยรุ่นตัดสินใจสักเพราะความชอบในเรื่องของรอยสักเป็นหลัก และตัดสินใจสักเพราะผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน และ นักร้อง รองลงมาตามลำดับ

2.3) ผู้ให้ข้อมูลเลือกตำแหน่งการสักจากขนาดของลายสัก พื้นที่ที่เหมาะสมกับลายสักนั้น ๆ ความต้องการเปิดเผยและการปกปิดรอยสักของผู้ให้ข้อมูล

2.4) การไม่สนใจมุมมองต่อสังคมของผู้ที่มีรอยสักนั้น เป็นเพียงการไม่สนใจบุคคลในสังคมภายนอกเท่านั้น ซึ่งบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้ที่มีรอยสัก เช่น พ่อแม่ ผู้ใหญ่ หรือที่ทำงาน ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ปกปิดรอยสัก และไม่สามารถเปิดเผยตัวตนของตนเองออกมาได้ทั้งหมดอยู่ ซึ่งหมายความว่าจริง ๆ แล้ว ผู้ที่มีรอยสักรยังสนใจมุมมองที่ผู้อื่นมองต่อตนเอง

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารความหมายผ่านรอยสักของวัยรุ่นไทย” มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ด้านการสื่อสารความหมายผ่านรอยสัก

ลวดลายการสักจะมีความหมายที่เกิดจากความชอบ หรือมีความหมายจากตัวผู้สัก เช่นความเป็นตนเอง การเตือนใจตนเอง ความทรงจำ การให้รางวัลกับตนเอง การให้กำลังใจตนเอง และการแสดงถึงความรัก เป็นต้น การเลือกสักและการให้ความหมายกับรอยสักของวัยรุ่นไทยจึงแตกต่างกันไปตามความชอบ ลักษณะการดำเนินชีวิต และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาของตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology) ที่ว่า ความหมายทางอ้อมเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เช่น เวลาพูดถึง “แม่” บางคนอาจจะนึกถึงความอบอุ่น บางคนอาจจะนึกถึงความเข้มงวด บางคนอาจจะนึกถึงประสบการณ์อันขมขื่น เป็นต้น (De Saussure, 1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542, หน้า 98) โดยการใช้สัญลักษณ์ในการแสดงถึงความรักผ่านรอยสักของผู้ให้ข้อมูล จะมีความแตกต่างกันเช่น การสักรูปหัวใจที่เขียนว่า “Daddy” “Mommy” หรือการสักชื่อแฟน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology) ในด้านการวิเคราะห์แบบ Paradigmatic ก็คือ การหาชุดของสัญลักษณ์ต่าง ๆ (Set of Signs) โดยการนำเอาสัญลักษณ์ตัวใหม่ ๆ มาใช้แทนที่สัญลักษณ์ตัวเก่า แต่ทว่ายังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้ เนื่องจากสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่นำมาแทนที่นั้นต่างอยู่ในกระบวนทัศน์เดียวกัน

ผู้ที่อยู่ในสังคมกลุ่มวัยรุ่นวัยรุ่นยุคนี้ จะนิยมสักรูปเดียวกัน เพื่อสื่อถึงชื่อแก๊งค์ ความเป็นกลุ่มเดียวกัน และความรักพวกพ้อง ในขณะที่วัยรุ่นยุคนี้ที่ผู้อื่นสามารถรู้ได้ว่าบุคคลนี้อยู่ภายใต้กลุ่มใด โดยสอดคล้องกับทฤษฎีสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) ที่ว่า สัญลักษณ์คือวัตถุทางสังคม (Social Objects) ที่ถูกใช้เพื่อเป็นตัวแทนหรือแทนสิ่งที่ผู้คนในสังคมเห็นพ้องกันว่าสัญลักษณ์นั้นสามารถทำแทนได้ คำต่าง ๆ สิ่งประดิษฐ์เชิงกายภาพ ต่างสามารถเป็นสัญลักษณ์ได้ทั้งสิ้น และบ่อยครั้งที่มนุษย์มักใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารถึงบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556, หน้า 77)

สรุปคือ สังคมในปัจจุบันได้เปิดกว้างมากกว่าแต่ก่อน ทำให้มีกลุ่มคนใหม่ ๆ ที่ยอมรับการสักเกิดขึ้น ผู้ที่มีรอยสักจึงมีพื้นที่ในสังคมมากขึ้น วัยรุ่นไทยในปัจจุบันจึงมีแรงจูงใจในการสักจากหลาย

แหล่ง ทั้งจากตนเอง เพื่อน คนในครอบครัว ดารา และนักร้อง ซึ่งความชื่นชอบในการสักเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ความชื่นชอบส่วนตัว ความสวยงาม หรือความหมายของรอยสัก ในการสื่อถึงความเป็นตนเอง การเตือนใจตนเอง ความทรงจำ การให้รางวัลกับตนเอง การให้กำลังใจตนเอง และการแสดงถึงความรัก โดยสามารถแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว และความแตกต่างจากบุคคลอื่นได้

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้หน่วยงานรัฐ หรือกระทรวงวัฒนธรรมได้ทราบถึงปัญหา เนื่องจากวัยรุ่นไทยมีการตัดสินใจสักในขณะที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งเกิดจากความคึกคะนอง ความท้าทายจากกลุ่มเพื่อน หรือการตัดสินใจที่ไม่ถี่ถ้วน ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาภายหลังคือ รอยสักที่สักมาไม่สวยงาม มีจำนวนรอยสักที่มากเกินไป มีมุมมองที่ไม่ดีในสังคม และอาจส่งผลในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ จึงต้องมีการตักเตือนและบอกถึงปัญหาที่จะได้รับ เพื่อให้วัยรุ่นไทยอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่าต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาในหลายพื้นที่ตามต่างจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายในการสักอย่างชัดเจน
- 2) ควรมีการศึกษาเรื่องการสักยันต์ควบคู่ไปด้วย เพราะในปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีการสักทั้งแฟชั่นและสักยันต์ในร่างกาย

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.
- จิมมี่ หว่อง. (2544). JIMMY WONG ผมสร้างสรรค์ศิลปะบนผิวหนัง. *SUMMER*, 12, 83-89.
- ชนกภรณ์ นรากร. (2548). *วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนิตร์ ภู่กาญจน์. (2539). ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*, 18(2), 168-170.
- ชลพรรษ ดวงนภา. (2553). *รอยสัก: จากความเชื่อ...สู่แฟชั่น*. สืบค้นจาก <http://province.m-culture.go.th/trat/3june53.pdf>.
- Daranphob Mahawut. (2559). *เรื่อง ความรู้เรื่อง Tattoo*. สืบค้นจาก http://tattoomyblog.blogspot.com/2016_06_01_archive.html.
- Teachingtattoo. (2554). *ประเภทของการสักแนวต่าง ๆ*. สืบค้นจาก <http://teachingtattoo.blogspot.com/2011/11/blog-post.html>.
- นพพร ประชากุล. (2544). *มายาคติ สรรนิพนธ์จาก Mythologies ของ โรลิ่งบาร์ต*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- ปราณี เกษมสันต์. (2550). *ความหมายของลัทธิมนุษย*. สืบค้นจาก http://krupranee.blogspot.com/2007/05/3_28.html.
- ปรีตดา กอนันตกุล. (2541). *เผยร่างพร่างกาย: ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญา การเมือง ประวัติศาสตร์ศิลปะและมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2534). *ศิลปะการสักลาย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ประภาวดี ธาณินานนท์. (2540). *การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการป้องกันยาเสพติดจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจมาน นิตยใหม่. (2550). *รอยสัก: การสร้างอัตลักษณ์ที่ปรากฏบนเรือนร่างของตน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพลินใจ แต่เกษม, รติรส อรุณคง, วริศรา ศิริสุทธิเดชา, ชุติมา ไชยรัตน์ และพรพรรณ ศิลปวัฒนาพร. (2549). *รอยสักของผู้ต้องขัง ปัญหาในการปรับตัวและยอมรับจากสังคม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชีววิทยา สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์กรมราชทัณฑ์.

- Pepper. (2559). เรื่อง 30 ไอเดียรอยสัก "Trash Polka" เปิดใจรับรอยสักสไตล์ใหม่กันดีกว่า. สืบค้นจาก <https://pepperr.net/th/articles/3487>.
- ภัทรพล ภูริดำรงกุล. (2553). ผู้หญิงกับการสักยันต์: กระแสแฟชั่นหรือการพยายามสร้างอัตลักษณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยรรยง สิ้นธุ์งาม. (2552). อาชีพ Occupations: ความหมาย ความสำคัญ ของอาชีพ. สืบค้นจาก <http://www.vcharkarn.com/blog/64074>.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2556). ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์กับการอธิบายปรากฏการณ์สังคม จากมุมมองตัวแสดง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 5, 69-89.
- รุ่งวิภา. (2549). รอยสัก สะท้อนโลก!! สืบค้นจาก <http://positioningmag.com/8485>.
- รัฐกานต์ กัณพิพัฒน์. (2557). พฤติกรรมเลียนแบบกับค่านิยมการสักของวัยรุ่นหญิงในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยบริการ, 25(3), 39-47.
- รัตนา อรุณศรี. (2547). ประวัติศาสตร์สังคมสังเขป เรื่องการสักร่างกายมองในมิติของความสัมพันธ์ทางเพศสภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Rotary. (ม.ป.ป.). เรื่องการสักหมึก. สืบค้นจาก <http://rotarytattoo.th.bossgoo.com/tattoo-ink/>.
- วันชัย สุวรรณภูมิ, สุเทพ บุญซ้อน และกาสัก เตชะขันหมาก. (2550). สาเหตุและผลกระทบทางสังคม ที่เกิดจากการสักร่างกายของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลพบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 1(1), 157-167.
- สายพิน ศุภธรรมมงคล. (2543). คู่กับคน: อำนาจและการต่อต้านขัดขืน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ สุนทรภะสีช. (2540). มนุษยวิทยากับประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- สมชาย นิลอาจิ. (2527). ลายสักจิตกรรมบนความเจ็บปวด. ศิลปวัฒนธรรม, 6(2), 165.
- สมาชิกหมายเลข 1811852. (2559). เรื่อง Tattoo 101 - ทุกอย่างเกี่ยวกับรอยสัก; ลักอะไร ลักที่ไหน ลักอย่างไร. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/34908018>.
- Somjook. (2558). เรื่อง OLD SCHOOL คำนี้ใคร งง บ้าง?. สืบค้นจาก <http://www.somjook.com/old-school-คำนี้ใคร-งง-บ้าง/>.
- หน้าตูปสันหลังแมว. (2557). เรื่อง The origin of tattoo: รากเหง้าแห่งรอยสัก. สืบค้นจาก <http://pantip.com/topic/32281723>.
- Scutt, R. W. B., & Gotch, C. (1974). *Art, sex and symbol: The mystery of tattooing*. New York: A.S. Barnes.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล

สุธิดา แซ่อึ้ง

อีเมล

mow.suthida@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- 1) ระดับปริญญาตรีจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
คณะนิเทศศาสตร์ สาขาโฆษณาเชิงสร้างสรรค์
- 2) ระดับมัธยมปลายจบการศึกษาจากโรงเรียนพระหฤทัย
คอนแวนต์ สายศิลป์ - คำนวณ
- 3) ระดับมัธยมต้นจบการศึกษาจากโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 5 เดือน มกราคม พ.ศ. 2560

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) สุกัญญา แซ่จั้ง อยู่บ้านเลขที่ 16/112

ซอย ปลูกจิต ถนน พระราม 4 ตำบล/แขวง ทุ่งพญา

อำเภอ/เขต ทุ่งพญา จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10330

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7570300926

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะ นิเทศศาสตร์

ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ การสื่อสารความหมายผ่านช่องทางของเว็บไซต์

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่น ๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(ผู้ติด แพ้ตั้ง)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลิ้มลาวัลย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน
(ดร.ปฐมา สตะเวทิน)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร